

Total No. of Questions : 6]

[Total No. of Printed Pages : 2

[3799]-2

B. Ed. (Phy. Edu.) Examination - 2009

PAPER - II

**PSYCHOLOGY OF LEARNING DEVELOPMENT AND
MOTOR LEARNING IN SPORTS AND PHYSICAL EDUCATION**

(2003 Pattern)

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 80

SECTION - I

Q.1) Define Sports Psychology. What is the use of Sports Psychology to Physical Education Teacher ? **[13]**

OR

Q.1) Suggest Physical Education Programme for the Physical, Mental, Social and Moral Development at Childhood Stage. **[13]**

Q.2) Write meaning and characteristics of a Group, play fields as a Social Group. Explain it. **[12]**

OR

Q.2) Write meaning of Adjustment and Maladjustment. Explain causes of Maladjustment and suggest ways to overcome the same. **[12]**

Q.3) Write short notes : **(Any Three)** **[15]**

- (a) Factors Affecting Personality
- (b) Drive, Urge, Instincts
- (c) Adjustment and Maladjustment
- (d) Growth and Development
- (e) Heredity and Environment

[3799]-2

1

P.T.O.

SECTION - II

Q.4) Define Learning. What measures do you suggest for Effective Learning ? Explain. [13]

OR

Q.4) Define Individual Differences. Explain causes of Individual Differences. [13]

Q.5) What is Memory ? Explain in detail the Memory Process. [12]

OR

Q.5) State Sensation and Perception. How Sensation and Perception are useful in Sports Movements ? [12]

Q.6) Write short notes : (**Any Three**) [15]

- (a) Laws of Learning
 - (b) Factors Affecting Personality
 - (c) Intelligence Quotient (I.Q.)
 - (d) Transfer of Learning
 - (e) Motor Learning
-

Total No. of Questions : 6]

[Total No. of Printed Pages : 2

[3799]-2

मराठी रूपांतर

वेळ : 3 तास]

[एकूण गुण : 80

विभाग - १

प्र.1) क्रीडा मानसशास्त्राच्या व्याख्या द्या. क्रीडा मानसशास्त्राचा क्रीडा शिक्षकाला होणारा उपयोग कोणता ? [13]

किंवा

प्र.1) किशोरावस्थेतील शारीरिक, मानसिक, सामाजिक आणि नैतिक विकासासाठी शारीरिक शिक्षणाचा कार्यक्रम सूचवा. [13]

प्र.2) समूहाचा अर्थ आणि वैशिष्ट्ये लिहा. क्रीडांगण म्हणजे एक सामाजिक समूह. सविस्तर स्पष्ट करा. [12]

किंवा

प्र.2) समायोजन आणि विषमायोजन म्हणजे काय ? विषमायोजनाची कारणे स्पष्ट करा आणि विषमायोजनावर मात करण्यासाठी उपाय सूचवा. [12]

प्र.3) टिपा लिहा : (कोणत्याही तीन) [15]

(अ) व्यक्तिमत्त्वावर परिणाम करणारे घटक

(ब) उर्जा, उर्मी, सहजप्रवृत्ती

(क) समायोजन आणि विषमायोजन

(ड) वाढ आणि विकास

(इ) अनुवंश व परिस्थिती

विभाग - २

प्र.4) अध्ययनाची व्याख्या द्या. परिणामकारक अध्ययनासाठी तुम्ही कोणते उपाय सूचवाल ?
स्पष्ट करा. [13]

किंवा

प्र.4) व्यक्तीभेदाची यादी द्या. व्यक्तीभेदाची कारणे स्पष्ट करा. [13]

प्र.5) स्मरण म्हणजे काय ? स्मरण प्रक्रिया सविस्तर स्पष्ट करा. [12]

किंवा

प्र.5) संवेदना व अवबोध सांगा. संवेदना व अवबोध क्रीडा हालचालींमध्ये कसे
उपयोगी आहेत ? [12]

प्र.6) टिपा लिहा : (कोणत्याही तीन) [15]

(अ) अध्ययनाचे नियम

(ब) व्यक्तीभेदाची कारणे

(क) बुद्ध्यांक

(ड) अध्ययन संक्रमण

(इ) कारक अध्यायन

Total No. of Questions : 4+4]

[Total No. of Printed Pages : 3

[3799]-21

B. Ed. (Phy. Edu.) Examination - 2010

PAPER - I

FOUNDATION OF EDUCATION, PHYSICAL EDUCATION AND SPORTS

(2008 Pattern)

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 100

Instructions :

- (1) All questions are compulsory.*
 - (2) Answers to the **two sections** should be written in **separate answer-books**.*
 - (3) Black figures to the right indicate full marks.*
-
-

SECTION - I

Q.1) What is the role of Philosophy in Sports and Human Life ? [15]

OR

Q.1) What is Philosophy ? State how knowledge of Philosophy is helpful to a teacher ? [15]

Q.2) Write Concept of Recreation. Explain in detail types of Recreations. [15]

OR

Q.2) (A) Aims and Objectives of Physical Education [08]

(B) Modern Olympic Movement [07]

Q.3) Write short notes : (**Any Two**) [10]

- (a) Values and Ethics inculcate through Sports and Games.
- (b) Relation between Education and Physical Education.
- (c) Kothari Commission
- (d) Characteristics of Recreation

Q.4) Write **any five** definitions of the following : [10]

- (a) Philosophy
- (b) Education
- (c) Physical Education
- (d) Recreation
- (e) Fitness
- (f) Wellness
- (g) Sports

SECTION - II

Q.1) Explain Motor Development in the following stages : [15]

Middle Childhood (7-10 years), Late Childhood (10-12 years),
Adolescence (13-19 years)

OR

Q.1) Define Sports Psychology. Why knowledge of Sports Psychology is essential to the Physical Education Teacher ? Illustrate. [15]

Q.2) Explain importance of Motivation in Sports with examples. [15]

OR

Q.2) Illustrate the following terms with reference to Sports : [15]

Sensation and Perception

Q.3) Short notes : (Any Two)

[10]

- (a) Emotion and its Role in Sports
- (b) Psychological Preparation for Competition
- (c) Cognitive Process
- (d) Pre, During and Post Competition Anxiety, Characteristics
- (e) Personality Dimensions : 'The Big Five'
- (f) Thinking Process

Q.4) Write in brief : (Any Five)

[10]

- (a) Psycho-regulative Techniques for Relaxation
 - (b) Motivation Cycle
 - (c) Types of Anxieties
 - (d) Factors affecting Personality :
 - Heredity
 - Environment
 - (e) Two Definitions of Personality
 - (f) Growth and Development
 - (g) Factors affecting Motor Learning
 - (h) Types of Attentions
-

Total No. of Questions : 4+4]

[Total No. of Printed Pages : 3

[3799]-21

मराठी रूपांतर

वेळ : 3 तास]

[एकूण गुण : 100

सूचना :

- (1) सर्व प्रश्न सोडविणे अनिवार्य आहे.
- (2) दोन विभागांची उत्तरे वेगळ्या स्वतंत्र उत्तरपत्रिकेत लिहावीत.
- (3) उजवीकडील अंक प्रश्नांचे पूर्ण गुण दर्शवितात.

विभाग - १

प्र.1) तत्त्वज्ञानाची क्रीडा व मानवी जीवनातील भूमिका काय आहे ? चर्चा करा. [15]

किंवा

प्र.1) तत्त्वज्ञान म्हणजे काय ? तत्त्वज्ञानाच्या ज्ञानाचा उपयोग शिक्षकाला कसा होतो ते स्पष्ट करा. [15]

प्र.2) मनोरंजनाची संकल्पना लिहा. मनोरंजनाचे प्रकार सविस्तर स्पष्ट करा. [15]

किंवा

प्र.2) (अ) शारीरिक शिक्षणाची ध्येये व उद्दिष्टे [08]

(ब) आधुनिक ऑलिम्पिक चळवळ [07]

प्र.3) खालीलपैकी कोणत्याही दोन टिपा लिहा : [10]

(अ) क्रीडा व खेळाच्या माध्यमातून मूल्ये व नीतिमूल्ये रुजविणे

(ब) शिक्षण व शारीरिक शिक्षण यातील सहसंबंध

(क) कोठारी कमिशन

(ड) मनोरंजनाची वैशिष्ट्ये

प्र.4) खालीलपैकी कोणत्याही पाच व्याख्या लिहा :

[10]

- (अ) तत्त्वज्ञान
- (ब) शिक्षण
- (क) शारीरिक शिक्षण
- (ड) मनोरंजन
- (इ) तंदुरुस्ती
- (फ) निरामयता
- (ग) क्रीडा

विभाग - २

प्र.1) कारक कौशल्य विकासाच्या खालील अवस्था स्पष्ट करा :

[15]

पूर्व-किशोरावस्था (७ ते १० वर्षे), किशोरावस्था (१० ते १२ वर्षे), कुमरावस्था (१३ ते १९ वर्षे)

किंवा

प्र.1) क्रीडा मानसशास्त्राची व्याख्या द्या. शारीरिक शिक्षण शिक्षकास क्रीडा मानसशास्त्राचे ज्ञान का आवश्यक आहे ? सोदाहरण स्पष्ट करा.

[15]

प्र.2) क्रीडेतील प्रेरणेचे स्थान सोदाहरण स्पष्ट करा.

[15]

किंवा

प्र.2) खालील संज्ञांचे खेळाच्या संदर्भात स्पष्टीकरण द्या :

[15]

संवेदना व अवबोध

प्र.3) टिपा लिहा : (कोणत्याही दोन)

[10]

- (अ) भावना आणि त्यांची खेळातील भूमिका
- (ब) स्पर्धेसाठीची मानसिक तयारी
- (क) बोधात्मक प्रक्रिया
- (ड) स्पर्धेपूर्वी, स्पर्धे दरम्यान आणि स्पर्धेनंतरच्या चिंतेची गुणवैशिष्ट्ये
- (इ) व्यक्तिमत्त्वाचे पैलू/घटक : 'पाच'
- (फ) विचारप्रक्रिया

प्र.4) थोडक्यात उत्तरे लिहा : (कोणत्याही पाच)

[10]

- (अ) मनाच्या आरामदायी अवस्थेचे तंत्र
- (ब) प्रेरणाचक्र
- (क) चिंतेचे प्रकार
- (ड) व्यक्तिमत्त्वावर परिणाम करणारे घटक :
 - अनुवंश (Heredity)
 - परिस्थिती (Environment)
- (इ) व्यक्तिमत्त्वाच्या दोन व्याख्या
- (फ) वाढ आणि विकास
- (ग) कारक अध्ययनावर परिणाम करणारे घटक
- (ह) अवधानाचे प्रकार

Total No. of Questions : 8]

[Total No. of Printed Pages : 3

[3799]-22

B. Ed. (Phy. Edu.) Examination - 2010

PAPER - II

APPLIED SCIENCE IN PHYSICAL EDUCATION AND SPORTS

(2008 Pattern)

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 100

Instructions :

- (1) All questions are compulsory.*
 - (2) Answers to the **two sections** should be written in **separate answer-books**.*
 - (3) Black figures to the right indicate full marks.*
-
-

SECTION - I

**THE ANATOMICAL AND PHYSIOLOGICAL
BASIS OF EXERCISE AND SPORTS**

Q.1) Describe structure and function of Human Heart. Explain effect of training on Cardiovascular System. **[15]**

OR

Q.1) (A) Explain Mechanism of Respiration. **[08]**

(B) Describe structure of Knee Joint. **[07]**

Q.2) Name different Organs of Central Nervous System. Describe function of the Lobes of Cerebrum. **[15]**

OR

Q.2) Explain types of Muscle Fibres. Describe structure of Skeletal Muscle. **[15]**

Q.3) Write in short : (Any Five) [10]

- (a) Blood Pressure
- (b) Reflex Action
- (c) Definitions of Work, Power
- (d) Tidal Volume
- (e) Stroke Volume
- (f) Functions of Bone
- (g) Hormone of Pituitary Gland

Q.4) Write short notes : (Any Two) [10]

- (a) Movement of Shoulder Joint
- (b) Classification of Joint
- (c) Types of Respirations
- (d) ATP-PC System

SECTION - II

BIO-MECHANICS, ATHLETIC CARE AND REHABILITATION

Q.5) What is Lever ? Explain types of Levers with suitable diagram. [15]

OR

Q.5) Describe Concept of Nutrition. Explain different Components of Food and their functions. [15]

Q.6) What is Bio-mechanics ? Explain importance of Bio-mechanics for Physical Education and Sports. [15]

OR

Q.6) Define Equilibrium and its types. Write principles of Equilibrium. [15]

Q.7) Write in short : (Any Five)

[10]

- (a) Projectile
- (b) Aim of School Health Program
- (c) Centripetal Force
- (d) First Aid
- (e) Principles of Diet
- (f) Dehydration
- (g) Soft Tissue Injuries

Q.8) Write short notes : (Any Two)

[10]

- (a) Classification of Sport Injuries
 - (b) Newton's Third Law
 - (c) Posture and Postural Deformities
 - (d) Diet for Pre-competition and During Competition
-

Total No. of Questions : 8]

[Total No. of Printed Pages : 3

[3799]-22

मराठी रूपांतर

वेळ : 3 तास]

[एकूण गुण : 100

सूचना :

- (1) सर्व प्रश्न सोडविणे अनिवार्य आहे.
- (2) दोन विभागांची उत्तरे वेगळ्या स्वतंत्र उत्तरपत्रिकेत लिहावीत.
- (3) उजवीकडील अंक प्रश्नांचे पूर्ण गुण दर्शवितात.

विभाग - १

प्र.1) मानवी हृदयाची रचना व कार्याचे वर्णन करा. प्रशिक्षणाचा हृदयाभिसरण संस्थेवर होणारा परिणाम लिहा. [15]

किंवा

प्र.1) (अ) श्वसनाची क्रिया स्पष्ट करा. [08]

(ब) गुडघ्याच्या सांध्याची रचना लिहा. [07]

प्र.2) मध्यवर्ती मज्जासंस्थेच्या अवयवांची नावे लिहून मोठ्या मेंदूचे कार्य लिहा. [15]

किंवा

प्र.2) स्नायूंतूचे प्रकार स्पष्ट करा. अस्थिस्नायू तंतूच्या रचनेचे वर्णन करा. [15]

प्र.3) थोडक्यात उत्तरे लिहा : (कोणतेही पाच) [10]

- (अ) रक्तदाब
- (ब) प्रतिक्षिप्त क्रिया
- (क) कार्य, शक्ती व्याख्या
- (ड) नित्य श्वसीत हवा
- (इ) स्ट्रोक व्हॉल्युम
- (फ) हाडाची कार्ये
- (ग) पिच्युटरी ग्रंथीची संप्रेरके

[3799]-22

5

P.T.O.

प्र.4) टिपा लिहा : (कोणत्याही दोन) [10]

- (अ) खांद्याच्या सांध्यातील हालचाली
- (ब) सांध्याचे वर्गीकरण
- (क) श्वसनाचे प्रकार
- (ड) ATP-PC संस्था

विभाग - २

प्र.5) तरफा म्हणजे काय ? तरफेच्या प्रकारांचे योग्य आकृतीसह वर्णन करा. [15]

किंवा

प्र.5) पोषणाची संकल्पना स्पष्ट करा. आहाराच्या विविध घटकांचे वर्णन करून कार्य लिहा. [15]

प्र.6) जीवयांत्रिकी शास्त्र म्हणजे काय ? शारीरिक शिक्षण आणि खेळातील त्याचे महत्त्व स्पष्ट करा. [15]

किंवा

प्र.6) समतोलत्वाची व्याख्या सांगून प्रकार लिहा. समतोलत्वाची तत्वे लिहा. [15]

प्र.7) थोडक्यात उत्तरे लिहा : (कोणतीही पाच) [10]

- (अ) प्रक्षेपण
- (ब) शालेय आरोग्य कार्यक्रमाचे ध्येय
- (क) केंद्राभिगामी जोर
- (ड) प्रथमोपचार
- (इ) आहाराची तत्वे
- (फ) अतिसार
- (ग) मऊ उतींना होणाऱ्या दुखापती

प्र.8) टिपा लिहा : (कोणत्याही दोन)

[10]

- (अ) खेळातील दुख्रापतीचे वर्गीकरण
 - (ब) न्यूटनचा तीसरा नियम
 - (क) शरीर धारणा आणि शरीर धारणेतील दोष
 - (ड) स्पर्धेपूर्वी व स्पर्धा चालू असतानाचा आहार
-

Total No. of Questions : 8]

[Total No. of Printed Pages : 3

[3799]-23

B. Ed. (Phy. Edu.) Examination - 2010

PAPER - III

**MANAGEMENT AND EVALUATION IN
PHYSICAL EDUCATION AND SPORTS**

(2008 Pattern)

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 100

Instructions :

- (1) All questions are compulsory.*
 - (2) Answers to the **two sections** should be written in **separate answer-books**.*
 - (3) Black figures to the right indicate full marks.*
-

SECTION - I

Q.1) What is Management ? Explain function and importance of Management in Physical Education. **[15]**

OR

Q.1) What is Budget ? Explain principles of Budget in Physical Education with suitable examples. **[15]**

Q.2) What are the types of Sports Equipments ? As a Physical Education Teacher, how will you maintain Sports Equipment ? **[15]**

OR

Q.2) Define Formal and Informal Organisation. Write in detail the difference between them. **[15]**

Q.3) Write in short : (Any Five) [10]

- (a) Difference between Organisation and Administration
- (b) Duties of Team Manager
- (c) Importance of Supervision
- (d) Types of Grounds
- (e) Qualification of Supervisor
- (f) Characteristics of an Organiser
- (g) Guidelines for School Physical Education Program (any two)

Q.4) Write short notes : (Any Two) [10]

- (a) Principles of Management
- (b) Equipment Room
- (c) Importance of Time Table
- (d) Problems in Physical Education

SECTION - II

Q.5) Write classification of Tests in Physical Education and Sports. Explain in detail the following tests : [15]

- (1) Modified Sit and Reach
- (2) Push-ups

OR

Q.5) Following distribution shows performance of Pull-ups Test. Find Mean for both classes and explain whether there is difference occurring between muscular endurance of students of both classes : [15]

S.No.	1	2	3	4	5	6	7	N
C.I.	3-5	6-8	9-11	12-14	15-17	18-20	21-23	-
Class 'A'	7	7	13	15	14	8	6	70
Class 'B'	5	7	8	15	19	16	10	80

Q.6) Define the terms Test, Measurement, Evaluation and Assessment. Elaborate their importance to the Physical Education Teacher. [15]

OR

Q.6) Critisize the following statements : **[15]**

- (a) Two different groups are having same Mean. Are these groups equal in their capacities ?
- (b) Mean of Push-ups Test of one class is 28 and Median is 20. Class Teacher says his class has capacity to perform 28 push-ups on an average.
- (c) Class Teacher gives Mean of 100 m. sprint performance to the class to prove that the class has good performance; but the head master asks to solve Median which is less. He asks for logical reason for it to the teacher.
- (d) Calculate Mean of the following scores :
15, 12, 13, 14, 11
Add 4 in each score and calculate Mean again and critisize whether there is difference between Mean ?

Q.7) Write in short : (**Any Five**) **[10]**

- (a) What is Objectivity of Test ?
- (b) BMI
- (c) Purpose of Sitting Ball Thow Test
- (d) Test Item in JCR Test Batteries
- (e) Write formula to find Co-relation.
- (f) Write any four uses of 'MS-Excel'.
- (g) Write two names of each :
 - (i) Internet Browser
 - (ii) Search Engine

Q.8) Short notes : (**Any Two**) **[10]**

- (a) Types of Communications
- (b) Characteristics of Normal Probability Curve
- (c) Administrative Consideration of Test Selection
- (d) Shuttle Run Test

Total No. of Questions : 8]

[Total No. of Printed Pages : 4

[3799]-23

मराठी रूपांतर

वेळ : 3 तास]

[एकूण गुण : 100

सूचना :

- (1) सर्व प्रश्न सोडविणे अनिवार्य आहे.
- (2) दोन विभागांची उत्तरे वेगळ्या स्वतंत्र उत्तरपत्रिकेत लिहावीत.
- (3) उजवीकडील अंक प्रश्नांचे पूर्ण गुण दर्शवितात.

विभाग - १

प्र.1) व्यवस्थापन म्हणजे काय ? शारीरिक शिक्षणातील व्यवस्थापनाची कार्ये व महत्त्व स्पष्ट करा. [15]

किंवा

प्र.1) अंदाजपत्रक म्हणजे काय ? शारीरिक शिक्षणातील अंदाजपत्रकाची तत्वे सोदाहरण सविस्तर स्पष्ट करा. [15]

प्र.2) क्रीडा साहित्याचे प्रकार कोणते ? शारीरिक शिक्षक म्हणून क्रीडा साहित्याची निगा तुम्ही कशी ठेवाल ? [15]

किंवा

प्र.2) औपचारिक व अनौपचारिक आयोजनाच्या व्याख्या द्या. त्या दोन्हीमधील फरक सविस्तर लिहा. [15]

प्र.3) थोडक्यात लिहा : (कोणतेही पाच)

[10]

- (अ) आयोजन व व्यवस्थापन यातील फरक
- (ब) संघ व्यवस्थापकाची कर्तव्ये
- (क) पर्यवेक्षणाचे महत्त्व
- (ड) मैदानाचे प्रकार
- (इ) पर्यवेक्षकाच्या पात्रता
- (फ) आयोजकाची गुणवैशिष्ट्ये
- (ग) शालेय शारीरिक शिक्षण कार्यक्रमाची कोणतीही दोन मार्गदर्शक तत्वे

प्र.4) टिपा लिहा : (कोणत्याही दोन)

[10]

- (अ) व्यवस्थापनाची तत्वे
- (ब) खेळ साहित्य खोली
- (क) वेळापत्रकाचे महत्त्व
- (ड) शारीरिक शिक्षणातील समस्या

विभाग - २

प्र.5) शारीरिक शिक्षण आणि खेळातील कसोट्यांचे वर्गीकरण लिहून खालील कसोट्या सविस्तर स्पष्ट करा :

[15]

- (1) मॉडीफाइड सिट अँड रिच
- (2) पुश-अप्स

किंवा

प्र.5) खालील वारंवारिता वितरणामध्ये दोन वर्गांच्या पुल-अप्स कसोटीचे कार्यमान दिलेले आहे. दोन्ही वर्गांच्या कार्यमानाचे मध्यमान काढून तुलना करा व त्यांच्या स्नायूच्या दमदारपणामध्ये फरक आहे का ते स्पष्ट करा :

[15]

अ.क्र.	१	२	३	४	५	६	७	संख्या
वर्गांतर	३-५	६-८	९-११	१२-१४	१५-१७	१८-२०	२१-२३	-
‘अ’ वर्ग	७	७	१३	१५	१४	८	६	७०
‘ब’ वर्ग	५	७	८	१५	१९	१६	१०	८०

- प्र.6) कसोटी, मापन, मूल्यमापन आणि मूल्यनिर्धारण या संज्ञांच्या व्याख्या लिहून त्यांचे शारीरिक शिक्षण शिक्षकांच्या दृष्टिने महत्त्व सोदाहरण स्पष्ट करा. [15]

किंवा

- प्र.6) खालील वाक्यांसंबंधी टिकात्मक परीक्षण करा : [15]

- (अ) दोन गटांचे मध्यमान सारखे आहे तर ते गट क्षमतेने सारखे आहेत ?
- (ब) एका वर्गाच्या पुश-अप्स कसोटीचे मध्यमान २८ आले व मध्यगा २० आहे. त्या वर्गाचा शिक्षक त्या वर्गाची सरासरी २८ पुश-अप्स काढण्याची क्षमता आहे असे म्हणतो.
- (क) एका वर्गाचा शिक्षक त्यावर्गातील विद्यार्थी १०० मी. धावण्यामध्ये कार्यमान देतात हे दाखविण्यासाठी मध्यमान सांगतात, तर मुख्याध्यापक त्यांना त्याच वर्गाच्या कार्यमानाची मध्यगा काढण्यास सांगून ती कमी असल्यामुळे त्या शिक्षकास तर्किक कारण विचारतात.
- (ड) खाली दिलेल्या प्राप्तांकावरून मध्यमान काढा :

१५, १२, १३, १४, ११

प्रत्येक प्राप्तांकामध्ये ४ मिळवा व पुन्हा मध्यमान काढून दोन्ही मध्यमानांमध्ये फरक आहे का ? त्याची चिकित्सा करा.

- प्र.7) थोडक्यात लिहा : (कोणतेही पाच) [10]

- (अ) कसोटीची वस्तूनिष्ठता म्हणजे काय ?
- (ब) बी.एम.आय.
- (क) 'सिटिंग बॉल थ्रो' कसोटीचा उद्देश
- (ड) 'जे.सी.आर.' कसोटी संचातील कसोट्या
- (इ) सहसंबंधाचे सूत्र लिहा.
- (फ) 'एमएस-एक्सेल'चे चार उपयोग लिहा.
- (ग) कोणतीही दोन नावे लिहा :
- (i) इंटरनेट ब्राऊजर
- (ii) सर्च इंजिन

प्र.8) टिपा लिहा : (कोणत्याही दोन)

[10]

- (अ) संप्रेषणाचे प्रकार
 - (ब) प्रसामान्य संभव वक्र
 - (क) कसोट्या निवडीचे व्यवस्थापकीय निकष
 - (ड) शटल रन कसोटी
-

Total No. of Questions : 4+4]

[Total No. of Printed Pages : 3

[3799]-24

B. Ed. (Phy. Edu.) Examination - 2010

PAPER - IV

EMERGING TRENDS IN PHYSICAL EDUCATION AND SPORTS

(2008 Pattern)

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 100

Instructions :

- (1) All questions are compulsory.*
 - (2) Answers to the **two sections** should be written in **separate answer-books**.*
 - (3) Black figures to the right indicate full marks.*
-
-

SECTION - I

Q.1) What is Yoga ? Explain following four limbs of Astang Yoga : [15]

- (1) Yam
- (2) Niyam
- (3) Asana
- (4) Pranayama

OR

Q.1) What is Stress ? Explain Management of Stress with its types and causes. [15]

Q.2) Illustrate importance of Health Related Physical Fitness in Common Man's Life. [15]

OR

Q.2) Make a list of different activities which develop different HRPF factors and explain its progression in detail. [15]

Q.3) Write short notes : (Any Two) [10]

- (a) Mental Health
- (b) Factors Determining Physical Fitness
- (c) Karmayoga, Mantrayoga
- (d) Agility - Five Pictorial Practice Drills
- (e) Obesity and Physical Activities

Q.4) Write in short : (Any Five) [10]

- (a) Two Physical and Mental Benefits of Yoga
- (b) What is Pratyahar ?
- (c) Misconcepts about Yoga (any two)
- (d) Definition of Muscular Strength
- (e) Names of 'Bahirang Yoga'
- (f) Effect of House System on Active Life Style
- (g) Any Training Method for Developing Physical Fitness

SECTION - II

Q.1) What is Physical Activity ? Explain benefits of Physical Activity. [15]

OR

Q.1) Write factors of Obesity and how would you manage Obesity ? [15]

Q.2) List Sports Awards given at State and National Level. Describe two awards each from State and National Level. [15]

OR

Q.2) Define Wellness. Explain Dimensions of Wellness. [15]

Q.3) Attempt any five :

[10]

- (a) Write Categories of Fundamental Movement Skill.
- (b) Define : Coaching, Technique
- (c) Competition Structure of University Level Tournaments
- (d) Which two major sports events will be held at New Delhi in the year, 2010 ?
- (e) Write names of Olympic Medal Winners of India.
- (f) Grand slam Tournaments of Tennis
- (g) Who is having record of 100 meter sprint in the world ? Mention time clocked.

Q.4) Write short notes : (Any Two)

[10]

- (a) Movement Concept
 - (b) Technology in Physical Education
 - (c) League Fixture of Six Teams
 - (d) Measures to maintain Effectiveness of a Teacher
-

Total No. of Questions : 4+4]

[Total No. of Printed Pages : 3

[3799]-24

मराठी रूपांतर

वेळ : 3 तास]

[एकूण गुण : 100

सूचना :

- (1) सर्व प्रश्न सोडविणे अनिवार्य आहे.
- (2) दोन विभागांची उत्तरे वेगळ्या स्वतंत्र उत्तरपत्रिकेत लिहावीत.
- (3) उजवीकडील अंक प्रश्नांचे पूर्ण गुण दर्शवितात.

विभाग - १

प्र.1) योग म्हणजे काय ? अष्टांग योगाच्या खालील चार अंगांचे सविस्तर वर्णन करा : [15]

- (1) यम
- (2) नियम
- (3) आसन
- (4) प्राणायाम

किंवा

प्र.1) ताण म्हणजे काय ? ताणाचे प्रकार व कारणे सांगून ताण व्यवस्थापनाचे उपाय सांगा. [15]

प्र.2) आरोग्याधिष्ठित शारीरिक सुदृढता घटकांचे सामान्य व्यक्तीच्या जीवनातील महत्त्व सोदाहरण स्पष्ट करा. [15]

किंवा

प्र.2) शारीरिक सुदृढतेचे विविध घटक विकसित करणाऱ्या विविध बाबींची यादी करून कोणत्याही दोन बाबींच्या विकसनशील पायऱ्या सविस्तर स्पष्ट करा. [15]

प्र.3) टिपा लिहा : (कोणत्याही दोन)

[10]

- (अ) मानसिक आरोग्य
- (ब) शारीरिक सुदृढतेवर परिणाम करणारे घटक
- (क) कर्मयोग, मंत्रयोग
- (ड) दिशाभिमुखता - पाच सचित्र सरावपद्धती
- (इ) स्थूलता व शारीरिक उपक्रम

प्र.4) थोडक्यात उत्तरे द्या : (कोणतीही पाच)

[10]

- (अ) योगाचे दोन शारीरिक व मानसिक फायदे
- (ब) प्रत्याहार म्हणजे काय ?
- (क) योगाबद्दलचे दोन गैरसमज
- (ड) स्नायूच्या ताकदीची व्याख्या
- (इ) बहिर्ग योगाची नांवे
- (फ) कृतिशील जीवनशैलीवर होणारा कुलपद्धतीचा परिणाम
- (ग) शारीरिक सुदृढता विकसित करणारी कोणतीही एक प्रशिक्षण पद्धती

विभाग - २

प्र.1) शारीरिक कृती म्हणजे काय ? शारीरिक कृतीचे फायदे सविस्तर स्पष्ट करा. [15]

किंवा

प्र.1) स्थूलतेच्या घटकांविषयी लिहा आणि स्थूलतेचे व्यवस्थापन तुम्ही कसे कराल ? [15]

प्र.2) राज्य व राष्ट्रीय स्तरावरील क्रीडा पास्तोषिकांची यादी करा. राज्य व राष्ट्रीय स्तरावर दिल्या जाणाऱ्या प्रत्येकी दोन पास्तोषिकांचे वर्णन करा. [15]

किंवा

प्र.2) निरामयतेची व्याख्या द्या. निरामयतेचे घटक सविस्तर स्पष्ट करा. [15]

प्र.3) खालीलपैकी कोणतेही पाच प्रश्न सोडवा :

[10]

- (अ) मूलभूत हालचाल कौशल्यांचे प्रकार लिहा.
- (ब) व्याख्या द्या: मार्गदर्शन (Coaching), तंत्र (Technique)
- (क) विद्यापीठ स्तरावरील स्पर्धांची रचना
- (ड) नवी दिल्ली येथे सन २०१० मध्ये कोणत्या दोन मोठ्या स्पर्धा आयोजित करण्यात येणार आहेत ?
- (इ) ऑलिम्पिक स्पर्धेतील पदक विजेत्या भारतीय खेळाडूंची नावे लिहा.
- (फ) टेनिस या खेळाच्या ग्रॅण्डस्लॅम स्पर्धा कोणत्या ?
- (ग) १००मी. धावणे मध्ये जागतिक विक्रम कोणी केला ? व त्याची वेळ द्या.

प्र.4) टिपा लिहा : (कोणत्याही दोन)

[10]

- (अ) हालचालीची संकल्पना
 - (ब) शारीरिक शिक्षणातील तंत्रज्ञान
 - (क) साखळी पद्धतीने सहा संघांचे सामनापत्रक
 - (ड) शिक्षकाची परिणामकारकता टिकविण्यासाठीचे उपाय
-

Total No. of Questions : 8]

[Total No. of Printed Pages : 20

[3799]-25

B. Ed. (Phy. Edu.) Examination - 2010

PAPER - V

METHODOLOGY OF TEACHING

**(Physical Education, Marathi, English, Hindi,
Science, Mathematics, History, Geography,
Environmental Science, Information Technology)**

(2008 Pattern)

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 100

Instructions :

- (1) *All questions are compulsory.*
- (2) *Answers to the **two** sections should be written in **separate answer-books**.*
- (3) *Figures to the right indicate full marks.*

सूचना :

- (1) *सर्व प्रश्न अनिवार्य आहेत.*
- (2) *दोन्ही विभागांची उत्तरे स्वतंत्र उत्तरपत्रिकेत लिहावित.*
- (3) *उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.*

SECTION - I

METHODS OF TEACHING PHYSICAL EDUCATION

[Max. Marks : 50]

Q.1) Mention factors to be considered in selecting an appropriate Teaching Style. Explain Practice Style and Guided Discovery Style. **[15]**

OR

Q.1) Draw a neat diagram of the 'Diamond Conceptual Framework' of Curriculum. Write about various Curriculum Models. **[15]**

Q.2) What is Yearly Plan and Unit Plan ? Explain in detail sequence of a lesson with special emphasis on instructional and managerial tasks. [15]

OR

Q.2) (A) Write objectives of Physical Education. [08]

(B) Suggest 7 strategies for modifying Student Behaviour. [07]

Q.3) Attempt **any five** : [10]

- (a) Draw diagram of Physical Activity Pyramid.
- (b) Write about typical postures and messages delivered through them.
- (c) Draw various instructional formations and write when they are used.
- (d) Name Productive and Reproductive Teaching Styles.
- (e) Write Fundamental Skills - Locomotor, Non-locomotor/Stability and Manipulative.
- (f) Name personal traits of an effective Physical Education Teacher.
- (g) Suggest strategies for developing Positive Attitude towards Physical Activity.

Q.4) Write short notes : (**Any Two**) [10]

- (a) Physically Educated Person
- (b) FITT Principle to Teach Physical Fitness
- (c) Instructional Procedures for Fitness Activities
- (d) Feedback - Importance and Ways to give Feedback

मराठी रूपांतर

विभाग - १

शारीरिक शिक्षण अध्यापन पद्धती

[एकूण गुण : 50]

प्र.1) योग्य अध्यापन शैली निवडण्यासाठी लक्षात घ्यावयाचे घटक स्पष्ट करून सराव शैली आणि निर्देशित शोध शैली स्पष्ट करा. [15]

किंवा

[3799]-25

2

Contd.

प्र.1) अभ्यासक्रमाच्या 'डायमंड संकल्पनात्मक रचना'ची आकृती काढून अभ्यासक्रमाच्या विविध अभिकल्पांबद्दल लिहा. [15]

प्र.2) वार्षिक नियोजन व घटक नियोजन म्हणजे काय ? अध्यापन कार्य व व्यवस्थापन कार्य यांवर भर देवून पाठाच्या पायऱ्या विस्तृतपणे स्पष्ट करा. [15]

किंवा

प्र.2) (अ) शारीरिक शिक्षणाची उद्दिष्टे लिहा. [08]

(ब) विद्यार्थ्यांच्या वर्तनात बदल घडवून आणण्यासाठी सात युक्त्या सूचवा. [07]

प्र.3) कोणतेही पाच प्रश्न सोडवा : [10]

(अ) फिजिकल ॲक्टिव्हिटी पिरेमिडचे चित्र काढा.

(ब) विशिष्ट शरीरधारणा व त्यातून दिले जाणारे संदेश लिहा.

(क) विविध वर्गरचना काढून त्या कोणत्या वेळी वापरता येतात ते लिहा.

(ड) उत्पादित व पुनरुत्पादित अध्यापन शैलींची नावे लिहा.

(इ) पुढील मूलभूत कौशल्ये लिहा : स्थानांतरणीय, स्थिरत्व आणि हाताळण्याची कौशल्ये.

(फ) प्रभावी शारीरिक शिक्षण शिक्षकाची वैयक्तिक गुणवैशिष्ट्ये लिहा.

(ग) शारीरिक उपक्रमाबद्दल सकारात्मक अभिवृत्ती जोपासण्यासाठी योजना सूचवा.

प्र.4) टिपा लिहा : (कोणत्याही दोन) [10]

(अ) शारीरिक शिक्षणाने सुशिक्षित व्यक्ती

(ब) शारीरिक सुदृढता अध्यापनासाठी एफ.आय.टी.टी. तत्त्वे

(क) शारीरिक सुदृढता उपक्रमांसाठी अध्यापन कार्यपद्धती

(ड) आढावा - महत्त्व आणि पद्धती

विभाग - २
मराठी अध्यापन पद्धती

[एकूण गुण : 50]

प्र.5) मातृभाषेच्या अध्यपनासाठी लागणाऱ्या तत्वांचे उदाहरणासह स्पष्टीकरण करा. [15]

किंवा

प्र.5) मातृभाषा अध्ययन-अध्यापनाची उद्दिष्ट्ये कोणती ? प्रकटीकरण कौशल्याचे अध्यापनातील महत्त्व विशद करा. [15]

प्र.6) नियोजन म्हणजे काय ? वार्षिक नियोजनाचा (कोणत्याही एका इयत्तेचा) आराखडा तयार करा. [15]

किंवा

प्र.6) (अ) शैक्षणिक साधनांची व्याख्या द्या. शैक्षणिक साधनाचे प्रकार व त्याचे अध्यापनातील महत्त्व सांगा. [08]

(ब) आशययुक्त अध्यापन पद्धती म्हणजे काय ? आशययुक्त अध्यापन पद्धतीचे उद्दिष्टे स्पष्ट करा. [07]

प्र.7) थोडक्यात उत्तरे द्या : (कोणतेही पाच) [10]

(अ) मातृभाषेची सद्यस्थिती थोडक्यात वर्णन करा.

(ब) वाचनाचे प्रकार लिहा.

(क) पाठ्यपुस्तकाचे निकष

(ड) अध्ययन-अध्यापनातील फरक स्पष्ट करा.

(इ) प्रस्तावनेचे महत्त्व सांगा.

(फ) व्याकरण अध्यापन पद्धती स्पष्ट करा.

(ग) आशययुक्त पद्धतीचे प्रकार कोणते ?

प्र.8) टिपा लिहा : (कोणत्याही दोन)

[10]

- (अ) मातृभाषेच्या शिक्षकाचे गुणवैशिष्ट्ये
- (ब) काव्य अध्यापन पद्धती
- (क) आशययुक्त अध्यापन पद्धतीचे महत्त्व
- (ड) पाठ नियोजन

SECTION - II

TEACHING METHODS IN ENGLISH

[Max. Marks : 50]

Q.5) What are the Structural Approaches of teaching English ? Discuss Dramatization and Language Games Approach. [15]

OR

Q.5) Explain Concept and Importance of Content-cum-Methodology of teaching English. [15]

Q.6) List down various teaching methods used in English Teaching. Explain in detail Dr. West's Method. [15]

OR

Q.6) (A) Write objectives of teaching English in School. [08]

(B) What is the importance of teaching Poetry ? [07]

Q.7) Answer the following : (Any Five) [10]

- (a) Write characteristics of a Good English Textbook.
- (b) Give examples of Teaching Aids.
- (c) Which skills are developed through English ?
- (d) Write steps followed in an English Lesson.
- (e) What are the types of Poetry ?

(f) Name Values and Core Elements developed through English Curriculum.

(g) State qualities of an Ideal English Teacher.

Q.8) Write short notes : (Any Two)

[10]

- (a) Importance of Silent Reading
- (b) Formal and Functional Grammar
- (c) Place of English in School Curriculum
- (d) Direct Method

विभाग - २
हिंदी अध्यापन पद्धति

[कुल गुण : 50]

प्र.5) निम्नलिखित प्रश्नों के उत्तर लिखिये : (केवल पाँच)

[10]

- (अ) हिन्दी भाषा का महत्त्व संक्षिप्त में बताइये ।
- (ब) काव्य अध्यापन के चार उद्देश्य बताइये ।
- (क) गद्य अध्यापन की पद्धतियाँ बताइये ।
- (ड) हिन्दी अध्यापन में रेडिओ का उपयोग किस तरह करोगे ?
- (इ) व्याकरण - अनुवाद प्रणाली के गुण बताइये ।
- (फ) मौन वाचन का महत्त्व स्पष्ट कीजिये ।
- (ग) 'आशययुक्त अध्यापन पद्धति' संकल्पना का अर्थ बताइये ।

प्र.6) भाषा शिक्षा की प्रमुख प्रणालियाँ कौन-कौन सी हैं ? प्रत्येक की विशेषताएँ बताइये ।

[15]

अथवा

प्र.6) सहायक साधनों के कौन-कौन से प्रकार हैं ? उनका वर्गीकरण किस प्रकार किया जा सकता है ?

[15]

प्र.7) मौखिक एवं लिखित रचना के महत्त्व को स्पष्ट करते हुये रचना शिक्षण की प्रणालियाँ संक्षिप्त में स्पष्ट कीजिये । [15]

अथवा

प्र.7) 'हर्बार्ट की पंचपदी' की सीढ़ियों को स्पष्ट कीजिये । [15]

प्र.8) टिप्पणियाँ लिखिये : (केवल दो) [10]

(अ) त्रिभाषा सूत्र

(ब) कविता अध्यापन की प्रणालियाँ

(क) हिन्दी अध्यापन में आधुनिक तंत्रज्ञान

(ड) हिन्दी अध्यापक के गुण

SECTION - II

TEACHING METHODS IN SCIENCE

[Max. Marks : 50]

Q.5) Explain in detail various objectives and aims of teaching Science. [15]

OR

Q.5) Define Content-cum-Methodology. Explain importance and need of Content-cum-Methodology in Science with suitable example. [15]

Q.6) What is Correlation ? Explain Correlation between Science and Geography, Science and Mathematics. [15]

OR

Q.6) List out different methods of teaching Science. What are the merits and demerits of Heuristic Method and Demonstration Method in teaching Science ? [15]

Q.7) Write in brief : (Any Five)

[10]

- (a) Place of Science in Daily Life
- (b) Lesson Plan
- (c) Botanical Garden
- (d) Science Fair
- (e) Remedial Teaching in Science
- (f) Home Work
- (g) Ideal Text-book of Science

Q.8) Write short notes : (Any Two)

[10]

- (a) Audio-Visual Aids in Science Teaching
- (b) Importance of Year's Plan and Unit Plan
- (c) Lecture Method

मराठी रूपांतर

विभाग - २

शास्त्र अध्यापन पद्धती

[एकूण गुण : 50]

प्र.5) शास्त्र अध्यापनाचे ध्येय व उद्दिष्टे सविस्तर स्पष्ट करा.

[15]

किंवा

प्र.5) आशययुक्त अध्यापन पद्धतीची व्याख्या द्या. शास्त्र अध्यापनातील तिचे महत्त्व व गरज योग्य उदाहरणासह स्पष्ट करा.

[15]

प्र.6) समवाय म्हणजे काय ? शास्त्र आणि भूगोल, शास्त्र आणि गणित यातील समवाय स्पष्ट करा.

[15]

किंवा

प्र.6) शास्त्र अध्यापनाच्या विविध पद्धतींची यादी करा. शास्त्र अध्यापनात स्वयंशोधन पद्धती व दिग्दर्शन पद्धतीचे फायदे व तोटे स्पष्ट करा.

[15]

प्र.7) थोडक्यात लिहा : (कोणत्याही पाच) [10]

- (अ) दैनंदिन जीवनात शास्त्राचे स्थान
- (ब) पाठ नियोजन
- (क) वनस्पती उद्यान
- (ड) शास्त्र जत्रा
- (इ) शास्त्रातील उपचारात्मक अध्यापन
- (फ) गृहपाठ
- (ग) शास्त्राचे आदर्श पाठ्यपुस्तक

प्र.8) टिपा लिहा : (कोणतेही दोन) [10]

- (अ) शास्त्र अध्यापनात दृक्-श्राव्य साधनाचे महत्त्व
- (ब) घटक नियोजन आणि वार्षिक नियोजनाचे महत्त्व
- (क) कथन पद्धती

SECTION - II

TEACHING METHODS IN MATHEMATICS

[Max. Marks : 50]

Q.5) Write in short : (Any Five) [10]

- (a) Deductive Method of Teaching. Give examples.
- (b) The Steps of Harbartian Method
- (c) Concept of Point and Circle
- (d) Objectives of Teaching Mathematics at Primary Level
- (e) Advantages of Mathematics Club
- (f) Explain Drillwork.
- (g) Demerits of Synthetic Method of Teaching Mathematics

Q.6) Explain in detail Heuristic Method of teaching Mathematics with example. Discuss its merits and demerits. [15]

OR

Q.6) (A) How will you make use of Teaching Aids in teaching Mathematics ? [08]

(B) Write merits and demerits of Analytical Method of teaching Mathematics. [07]

Q.7) Explain importance and need of Content-cum-Methodology in teaching-learning of Mathematics Method. [15]

OR

Q.7) (A) Mathematics is always related to other subjects. Discuss. [07]

(B) Draft a lesson note to teach Profit and Loss Percentage. [08]

Q.8) Write short notes : (Any Two) [10]

(a) Homework and Drillwork

(b) Characteristics of Good Textbook of Mathematics

(c) Place of Mathematics in School Curriculum

(d) Qualities of Mathematics Teacher

मराठी रूपांतर

विभाग - २

गणित अध्यापन पद्धती

[एकूण गुण : 50]

प्र.5) थोडक्यात उत्तरे लिहा : (कोणतेही पाच) [10]

(अ) अवगामी पद्धतीचे अध्यापन - उदाहरणे द्या.

(ब) हर्बार्टची पंचपदी

(क) बिन्दू व वर्तुळ - संकल्पना

(ड) प्राथमिक स्तरावर गणित अध्यापनाची उद्दिष्टे

(इ) गणीताचे संघ - फायदे सांगा.

(फ) तोंडी पाठ - स्पष्ट करा.

(ग) गणित अध्यापनातील संयोजन पद्धतीचे दोष लिहा.

प्र.6) गणित अध्यापनातील स्वयंशोधन पद्धतीचे सविस्तर विवेचन करा. त्याच्या गुणदोषांची चर्चा करा. [15]

किंवा

प्र.6) (अ) गणित अध्यापनात शैक्षणिक साधनांचा कसा उपयोग कराल ते लिहा. [08]

(ब) गणित अध्यापनाच्या पृथक्करण पद्धतीचे फायदे-तोटे लिहा. [07]

प्र.7) गणित अध्ययन-अध्यापनासाठी आशययुक्त अध्यापनाची गरज व महत्त्व स्पष्ट करा. [15]

किंवा

प्र.7) (अ) गणित विषयाचा इतर विषयाशी संबंध आहे. चर्चा करा. [07]

(ब) नफा-तोटा - अध्यापनासाठी पाठ नियोजन करा. [08]

प्र.8) टिपा लिहा : (कोणत्याही दोन) [10]

(अ) गृहपाठ आणि सराव पाठ

(ब) गणित पाठ्यपुस्तकाची वैशिष्ट्ये

(क) शालेय अभ्यासक्रमात गणिताचे स्थान

(ड) गणित अध्यापकाची गुणवत्ता

SECTION - II
TEACHING METHODS IN HISTORY

[Max. Marks : 50]

Q.5) Discuss in detail various objectives of teaching History in Secondary School. **[15]**

OR

Q.5) List out Teaching Aids and write their importance in teaching History. **[15]**

Q.6) What is History ? Explain in detail Modern Concept and Scope of History. **[15]**

OR

Q.6) Explain criteria of an Ideal Textbook of History. **[15]**

Q.7) Give answers in brief : **(Any Five)** **[10]**

- (a) Importance of History in daily life
- (b) Write History Teacher's Qualities.
- (c) Write criteria of Good Curriculum.
- (d) Write changing concept of teaching History.
- (e) Write types of Lessons.
- (f) List out Kinds of History.

Q.8) Write short notes : **(Any Two)** **[10]**

- (a) Principles of Curriculum Construction
- (b) Lesson Plan
- (c) Correlation of History and Language
- (d) Scope of History

मराठी रूपांतर
विभाग - २
इतिहास अध्यापन पद्धती

[एकूण गुण : 50]

प्र.5) माध्यमिक स्तरावरील इतिहास अध्यापनाचा विविध उद्दिष्टांची सविस्तर चर्चा करा. [15]

किंवा

प्र.5) शैक्षणिक साधनांची यादी तयार करा आणि इतिहास अध्यापनात त्यांचे महत्त्व लिहा. [15]

प्र.6) इतिहास म्हणजे काय ? इतिहासाची आधुनिक संकल्पना आणि व्याप्ती सविस्तर स्पष्ट करा. [15]

किंवा

प्र.6) इतिहासाच्या आदर्श पाठ्यपुस्तकाचे निकष स्पष्ट करा. [15]

प्र.7) थोडक्यात उत्तरे द्या : (कोणतेही पाच) [10]

- (अ) रोजच्या जीवनातील इतिहासाचे महत्त्व सांगा.
- (ब) इतिहास शिक्षकाच्या गुणवत्ता लिहा.
- (क) चांगल्या अभ्यासक्रमाचे निकष लिहा.
- (ड) इतिहास अध्यापनाची बदलती संकल्पना लिहा.
- (इ) पाठाचे प्रकार लिहा.
- (फ) इतिहासाच्या प्रकारांची यादी करा.

प्र.8) टिपा लिहा : (कोणत्याही दोन) [10]

- (अ) अभ्यासक्रम रचनेची तत्त्वे
- (ब) पाठ नियोजन
- (क) इतिहास आणि भाषा यातील समवाय
- (ड) इतिहासाची व्याप्ती

SECTION - II
TEACHING METHODS IN GEOGRAPHY

[Max. Marks : 50]

Q.5) Write importance of Teaching Aids in Geography and explain how will you use 'Outline Map and Pictures' in your lesson ? **[15]**

OR

Q.5) Define Geography. Elaborate different concepts of Geography. **[15]**

Q.6) Write different Teaching Methods in Geography and explain merits and demerits of Project and Descriptive Method. **[15]**

OR

Q.6) Write Correlation of Geography with other School Subjects and explain in brief the Place of Geography in School Curriculum. **[15]**

Q.7) Write in short : **(Any Five)** **[10]**

- (a) Importance of Evaluation in Lesson
- (b) Steps of Lesson
- (c) Objectives of Lesson
- (d) Types of Maps
- (e) Meteorological Instruments
- (f) Teaching Aid - Models
- (g) Steps of Content Analysis

Q.8) Short notes : **(Any Two)** **[10]**

- (a) Basic Structure of Geography
- (b) Qualities of Geography Teacher
- (c) Content Analysis of any one Unit
- (d) Types of Planning

मराठी रूपांतर
विभाग - २
भूगोल अध्यापन पद्धती

[एकूण गुण : 50]

- प्र.5)** भूगोलात शैक्षणिक साधनांचे महत्त्व लिहून तुम्ही तुमच्या पाठात 'आराखडा नकाशा' आणि 'चित्रे' यांचा उपयोग कसा कराल ते स्पष्ट करा. [15]

किंवा

- प्र.5)** भूगोलाची व्याख्या लिहून भूगोलाच्या विविध संकल्पना सोदाहरण स्पष्ट करा. [15]

- प्र.6)** भूगोलातील विविध अध्यापन पद्धती लिहून 'प्रकल्प पद्धती' आणि 'वर्णनात्मक पद्धती' गुण व दोषासह स्पष्ट करा. [15]

किंवा

- प्र.6)** भूगोलाचा इतर शालेय विषयांशी समवाय लिहून शालेय अभ्यासक्रमात भूगोलाचे स्थान थोडक्यात स्पष्ट करा. [15]

- प्र.7)** थोडक्यात लिहा : (कोणतेही पाच) [10]

- (अ) मूल्यमापनाचे (संकलन) पाठातील महत्त्व
- (ब) पाठाच्या पायऱ्या
- (क) पाठाचे उद्दिष्ट्ये
- (ड) नकाशाचे प्रकार
- (इ) हवामानदर्शक यंत्रे
- (फ) शैक्षणिक साधन - प्रतिकृती
- (ग) आशय विश्लेषणाच्या पायऱ्या

प्र.8) टिपा लिहा : (कोणत्याही दोन)

[10]

- (अ) भूगोलाची पायाभूत संरचना
- (ब) भूगोल शिक्षकाची गुणवैशिष्ट्ये
- (क) कोणत्याही एका पाठाचे आशय विश्लेषण
- (ड) नियोजनाचे प्रकार

SECTION - II

TEACHING METHODS IN ENVIRONMENTAL SCIENCE

[Max. Marks : 50]

Q.5) What is Content-cum-Methodology ? Explain Importance of Structure.
Give analysis of EVS Syllabus.

[15]

OR

Q.5) What is Correlation ? How do you correlate EVS with different School Subjects ?

[15]

Q.6) Why planning is important in teaching EVS ? Give detailed Lesson Plan for teaching Pollution.

[15]

OR

Q.6) Elaborate objectives of teaching EVS in School and explain its place in the Curriculum.

[15]

Q.7) Write in short : (Any Two)

[10]

- (a) Scope of Environmental Science
- (b) Characteristics of EVS Teacher
- (c) Use of Teaching Aids while Teaching EVS
- (d) Environment and Population

Q.8) Fill in the blank :

[10]

- (a) Coal, Minerals, Mineral Oil, etc. are _____.
- (b) Wood, Leafy Waste, Clothes, etc. are _____ waste.
- (c) Valcano, Tsunami, Earthquakes are known as _____.
- (d) Increasing number of vehicles leads to _____ pollution.
- (e) Extracting oil from earth leads to _____ warming.

मराठी रूपांतर

विभाग - २

पर्यावरण शास्त्र अध्यापन पद्धती

[एकूण गुण : 50]

प्र.5) आशययुक्त अध्यापन पद्धती म्हणजे काय ? संरचनेचे महत्त्व स्पष्ट करा. पर्यावरण शास्त्र विषयाच्या पाठ्यक्रमाचे विश्लेषण करा.

[15]

किंवा

प्र.5) सहसंबंध म्हणजे काय ? तुम्ही पर्यावरण शास्त्र विषयाचा इतर शालेय विषयांशी सहसंबंध कसा जोडाल ?

[15]

प्र.6) पर्यावरण शास्त्र शिकवतांना नियोजन का महत्त्वाचे आहे ? प्रदूषण शास्त्र शिकविण्याकरीता सविस्तर पाठ टाचण द्या.

[15]

किंवा

प्र.6) शाळेमध्ये पर्यावरण शास्त्र अध्यापनाची उद्दिष्टे सविस्तर स्पष्ट करा व शालेय अभ्यासक्रमातील त्याचे स्थान स्पष्ट करा.

[15]

प्र.7) टिपा लिहा : (कोणत्याही दोन)

[10]

- (अ) पर्यावरण शास्त्राची व्याप्ती
- (ब) पर्यावरण शास्त्र विषय शिक्षकाचे गुणधर्म
- (क) पर्यावरण शास्त्र अध्यापनासाठी शैक्षणिक साधनांचा वापर
- (ड) पर्यावरण व जनसंख्या/लोकसंख्या

प्र.8) रिकाम्या जागा भरा :

[10]

- (अ) कोळसा, खनिजे, खनिज तेल इ. _____ आहे.
- (ब) लाकूड, पालेभाज्याचा कचरा, कापड इ. _____ प्रकारचा कचरा आहे.
- (क) ज्वालामुखी, त्सुनामी, भूकंप म्हणजे _____ होय.
- (इ) वाहनांच्या वाढत्या संख्येमुळे _____ प्रदूषण वाढते.
- (ड) जमिनीतून तेल काढल्यामुळे _____ चे तापमान वाढते.

SECTION - II

TEACHING METHODS IN INFORMATION TECHNOLOGY

[Max. Marks : 50]

Q.5) Explain Scope of IT in teaching and learning.

[15]

OR

Q.5) Discuss in detail importance of year, unit and lesson plan in IT Teaching.

[15]

Q.6) (A) Write objectives of teaching IT in Schools.

[08]

(B) Explain steps in Planning an IT Lesson.

[07]

OR

Q.6) List Methods of Teaching used in IT. Elaborate any two methods commonly used.

[15]

Q.7) Answer the following : (Any Five)

[10]

- (a) Write qualities of IT Teacher.
- (b) Name values that can be imparted through IT Teaching.
- (c) Suggest topics most suitable for teaching using the following methods :

Discussion Method, Direct Method

- (d) What facilities must be provided in IT Laboratory ?
- (e) Write different ways of Communication.
- (f) Core elements to be inculcated through IT Teaching.
- (g) What is On-line Learning ?

Q.8) Write short notes : (Any Two)

[10]

- (a) Importance of IT in School
- (b) Ideal IT Lesson Plan
- (c) IT Text-book
- (d) Teaching Aids in IT Education

मराठी रूपांतर

विभाग - २

माहिती तंत्रज्ञान अध्यापन पद्धती

[एकूण गुण : 50]

प्र.5) अध्यापन व अध्ययनातील माहिती तंत्रज्ञानाची व्याप्ती स्पष्ट करा.

[15]

किंवा

प्र.5) माहिती तंत्रज्ञान अध्यापनातील वार्षिक, घटक व पाठ नियोजनाचे महत्त्व याची विस्तृत चर्चा करा.

[15]

प्र.6) (अ) शालेय अध्यापनात माहिती तंत्रज्ञानाची उद्दिष्टे लिहा.

[08]

(ब) माहिती तंत्रज्ञानाच्या पाठातील नियोजनाच्या पायऱ्या स्पष्ट करा.

[07]

किंवा

प्र.7) माहिती तंत्रज्ञान अध्यापन पद्धतीची यादी करा. नियमित वापरल्या जाणाऱ्या दोन पद्धतींचे विस्तृत वर्णन करा.

[15]

प्र.7) प्रश्न सोडवा : (कोणतेही पाच)

[10]

- (अ) माहिती तंत्रज्ञान शिक्षकाच्या गुणवत्ता लिहा.
- (ब) माहिती तंत्रज्ञान अध्यापनाद्वारे जोपासल्या जाणाऱ्या मूल्यांची नांवे लिहा.
- (क) पुढे दिलेल्या पद्धतींना सुयोग्य असे घटक लिहा :
चर्चा पद्धती, दिग्दर्शन पद्धती
- (ड) माहिती तंत्रज्ञान कक्षामध्ये कोणत्या सुविधा असणे आवश्यक आहे ?
- (इ) संप्रेषणाचे विविध मार्ग लिहा.
- (फ) माहिती तंत्रज्ञानाद्वारे जोपासले जाणारे गाभाघटक
- (ग) ऑन-लाइन अध्ययन म्हणजे काय ?

प्र.8) टिपा लिहा : (कोणतेही दोन)

[10]

- (अ) शालेय स्तरावरील माहिती तंत्रज्ञानाचे महत्त्व
- (ब) माहिती तंत्रज्ञानाचे आदर्श पाठ नियोजन
- (क) माहिती तंत्रज्ञानाचे पाठ्यपुस्तक
- (ड) माहिती तंत्रज्ञानातील शैक्षणिक साधने

Total No. of Questions : 6]

[Total No. of Printed Pages : 2

[3799]-31

B. Ed. (Phy. Edu.) Examination - 2010

PAPER - I

**FOUNDATION OF EDUCATION,
PHYSICAL EDUCATION AND SPORTS**

(2006 Pattern)

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 80

Instructions :

- (1) All questions are compulsory.*
 - (2) Answers to the two sections should be written in separate answer-books.*
 - (3) Black figures to the right indicate full marks.*
-
-

SECTION - I

Q.1) Who is Teacher ? Explain role of Good Teacher and explain Code of Conduct for Teacher. **[13]**

OR

Q.1) Which Aspect of Education is important – Vocational Education, Worthy use of Leisure Time or Adjustment ? **[13]**

Q.2) “Character Formation is the Vital Aspect of Education.” Do you agree with this ? Explain it. **[12]**

OR

Q.2) What are the different meanings of Education ? State scope and functions of Education. **[12]**

Q.3) Write short notes (Any Three) [15]

- (a) Shantiniketan
- (b) Co-relation between Philosophy and Education
- (c) Kothari Commission, 1964-65
- (d) Swami Vivekanand's Educational Thoughts
- (e) Education for Democratic Citizenship

SECTION - II

Q.4) Define Recreation. What are the scopes of Recreation ? Explain Leadership in Recreation. [13]

OR

Q.4) What is the role of Physical Education and Sports in National and International Understanding ? Explain in detail. [13]

Q.5) Give meaning, definition and scope of Physical Education. [12]

OR

Q.5) Answer in brief :

- (a) Physical Fitness and Health for All [06]
- (b) Objectives of Modern Physical Education [06]

Q.6) Write short notes : (Any Three) [15]

- (a) Relation between Philosophy and Physical Education
- (b) Baren Caubertin
- (c) H. V. P. M., Amaravati
- (d) Rural Recreation
- (e) Concept of Movement Education

Total No. of Questions : 6]

[Total No. of Printed Pages : 2

[3799]-31

मराठी रूपांतर

वेळ : 3 तास]

[एकूण गुण : 80

सूचना :

- (1) सर्व प्रश्न सोडविणे अनिवार्य आहे.
- (2) दोन विभागांची उत्तरे वेगळ्या स्वतंत्र उत्तरपत्रिकेत लिहावीत.
- (3) उजवीकडील अंक प्रश्नांचे पूर्ण गुण दर्शवितात.

विभाग - १

प्र.1) शिक्षक म्हणजे काय ? चांगल्या शिक्षकाची भूमिका स्पष्ट करा आणि शिक्षकांसाठीची आचारसंहिता स्पष्ट करा. [13]

किंवा

प्र.1) शिक्षणाची कोणती बाजू महत्वाची – व्यवसायासाठी शिक्षण, फावल्यावेळेचा सदुपयोग की समायोजन ? [13]

प्र.2) “चारित्र्य निर्मिती ही शिक्षणाची महत्वाची बाजू आहे.” याच्याशी तुम्ही सहमत आहात का ? स्पष्ट करा. [12]

किंवा

प्र.2) शिक्षणाचे अर्थ सांगून व्याप्ती विशद करा आणि शिक्षणाची कार्ये सांगा. [12]

प्र.3) थोडक्यात कोणत्याही तीनवर टिपा लिहा : [15]

- (अ) शांतिनिकेतन
- (ब) शिक्षण व तत्त्वज्ञान यांचा परस्पर संबंध
- (क) कोठारी आयोग, १९६४-६५
- (ड) स्वामी विवेकानंदांचे शैक्षणिक विचार
- (इ) लोकशाही नागरिकत्वासाठी शिक्षण

विभाग - २

प्र.4) मनोरंजनाच्या व्याख्या लिहा. मनोरंजनाची व्याप्ती सांगून मनोरंजनातील नेतृत्व स्पष्ट करा. [13]

किंवा

प्र.4) राष्ट्रीय व आंतरराष्ट्रीय सामंजस्यासाठी शारीरिक शिक्षण व खेळ यांची भूमिका काय ? सविस्तर चर्चा करा. [13]

प्र.5) शारीरिक शिक्षणाचा अर्थ, व्याख्या व व्याप्ती द्या. [12]

किंवा

प्र.5) थोडक्यात उत्तरे लिहा :

- (अ) सर्वांसाठी शारीरिक तंदुरुस्ती आणि आरोग्य [06]
- (ब) आधुनिक शारीरिक शिक्षणाची उद्दिष्टे [06]

प्र.6) कोणत्याही तीनवर थोडक्यात टिपा लिहा : [15]

- (अ) तत्त्वज्ञान व शारीरिक शिक्षण यांचा परस्पर संबंध
- (ब) बॅरेन कुबर्टीन
- (क) हनुमान व्यायाम प्रसारक मंडळ, अमरावती
- (ड) ग्रामीण मनोरंजन
- (इ) हालचालीच्या शिक्षणाची संकल्पना

Total No. of Questions : 6]

[Total No. of Printed Pages : 2

[3799]-32

B. Ed. (Phy. Edu.) Examination - 2010

PAPER - II

**PSYCHOLOGY OF LEARNING DEVELOPMENT AND
MOTOR LEARNING IN SPORTS AND PHYSICAL EDUCATION**

(2006 Pattern)

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 80

Instructions :

- (1) All questions are compulsory.*
 - (2) Answers to the **two sections** should be written in **separate answer-books**.*
 - (3) Black figures to the right indicate full marks.*
-
-

SECTION - I

Q.1) Define Sports Psychology with three definitions. What is the use of Sports Psychology to Physical Education Teacher ? **[13]**

OR

Q.1) What do you mean by Growth and Development ? Why Physical Education Teacher should know stages of Child Development ? **[13]**

Q.2) Explain Concept of Personality. What is the role of Family and School in Personality Development ? **[12]**

OR

Q.2) Write meaning and characteristics of a Group. Why there is a difference between Individual Behaviour and Group Behaviour ? **[12]**

Q.3) Write short notes : (Any Three) [15]

- (a) Limitations of Sports Psychology
- (b) Heredity and Environment
- (c) Group Cohesiveness and Group Dynamics
- (d) Instincts
- (e) Adjustment and Mal-adjustment

SECTION - II

Q.4) Define Learning. What measures do you suggest for Effective Learning ? Explain. [13]

OR

Q.4) Define Individual Differences. Explain causes of Individual Differences. [13]

Q.5) What is Memory ? Explain in detail the Memory Process. [12]

OR

Q.5) State Sensation and Perception. How Sensation and Perception are useful in Sports Movements ? [12]

Q.6) Write short notes : (Any Three) [15]

- (a) Laws of Learning
- (b) Causes of Forgetting
- (c) Intelligence Quotient (I.Q.)
- (d) Motor Learning
- (e) Causes of Individual Differences

Total No. of Questions : 6]

[Total No. of Printed Pages : 2

[3799]-32

मराठी रूपांतर

वेळ : 3 तास]

[एकूण गुण : 80

सूचना :

- (1) सर्व प्रश्न सोडविणे अनिवार्य आहे.
- (2) दोन विभागांची उत्तरे वेगळ्या स्वतंत्र उत्तरपत्रिकेत लिहावीत.
- (3) उजवीकडील अंक प्रश्नांचे पूर्ण गुण दर्शवितात.

विभाग - १

प्र.1) क्रीडा मानसशास्त्राच्या तीन व्याख्या द्या. शारीरिक शिक्षण शिक्षकास क्रीडा मानसशास्त्राचे ज्ञान असणे का आवश्यक आहे ? स्पष्ट करा. [13]

किंवा

प्र.1) वाढ आणि विकास म्हणजे काय ? शारीरिक शिक्षणाच्या शिक्षकाने बालकाच्या विकासाच्या अवस्थांचा अभ्यास का करावा ? [13]

प्र.2) व्यक्तिमत्त्वाची संकल्पना स्पष्ट करा. व्यक्तिमत्त्व विकासामध्ये कुटुंब आणि शाळा कोणती भूमिका बजावते ते सविस्तर लिहा. [12]

किंवा

प्र.2) समूहाचा अर्थ आणि वैशिष्ट्ये लिहा. वैयक्तिक वर्तन व सामूहिक वर्तनामध्ये फरक का असतो ? [12]

प्र.3) टिपा लिहा : (कोणत्याही तीन) [15]

- (अ) क्रीडा मानसशास्त्राच्या मर्यादा
- (ब) अनुवंश आणि परिस्थिती
- (क) समूहाची एकतानता आणि सांघिक खेळ
- (ड) सहज प्रवृत्ती
- (इ) समायोजन आणि विषयायोजन

विभाग - २

प्र.4) अध्ययनाची व्याख्या द्या. परिणामकारक अध्ययनासाठी तुम्ही कोणते उपाय सूचवाल ? स्पष्ट करा. [13]

किंवा

प्र.4) व्यक्तिभेदाची व्याख्या द्या. व्यक्तिभेदाची कारणे स्पष्ट करा. [13]

प्र.5) स्मरण म्हणजे काय ? स्मरण प्रक्रिया सविस्तर स्पष्ट करा. [12]

किंवा

प्र.5) संवेदना व अवबोध सांगा. संवेदना व अवबोध क्रीडा हालचालींमध्ये कसे उपयोगी आहेत ? [12]

प्र.6) टिपा लिहा : (कोणत्याही तीन) [15]

- (अ) अध्ययनाचे नियम
- (ब) विस्मरणाची कारणे
- (क) बुद्ध्यांक (I.Q.)
- (ड) कारक अध्ययन
- (इ) व्यक्तिभेदाची कारणे

Total No. of Questions : 6]

[Total No. of Printed Pages : 2

[3799]-33

B. Ed. (Phy. Edu.) Examination - 2010

PAPER - III

**ANATOMY, PHYSIOLOGY OF EXERCISE
AND HEALTH EDUCATION**

(2006 Pattern)

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 80

Instructions :

- (1) All questions are compulsory.*
 - (2) Answers to the two sections should be written in separate answer-books.*
 - (3) Black figures to the right indicate full marks.*
-
-

SECTION - I

ANATOMY AND PHYSIOLOGY OF EXERCISE

Q.1) Describe structure and movement of Shoulder Joint. What is the importance of this Joint for a Sportsman ? **[13]**

OR

Q.1) (A) Describe various types of Bones with suitable examples. **[07]**

(B) Explain importance of Reflex Action in Sportsman. **[06]**

Q.2) Describe in detail changes occurring in Cardiovascular and Respiratory System during Muscular Exercise. **[12]**

Q.3) Write short notes : (Any Three) [15]

- (a) Functions of Cerebrum
- (b) Blood Group
- (c) Pale and Red Muscle Fibres
- (d) Thyroid Gland
- (e) Types of Respirations

SECTION - II
HEALTH EDUCATION

Q.4) Define 'Sports Medicine'. Describe with suitable examples different branches of Sports Medicine. [13]

OR

Q.4) Write definition of Health Education. Describe need and scope of School Health Education. [13]

Q.5) Explain Components of Balanced Diet and write their importance for the Sportsman. [12]

Q.6) Write short notes : (Any Three) [15]

- (a) Types of Fractures
- (b) Soft Tissue Injuries
- (c) Posture Defects
- (d) Types of Warming-ups
- (e) First Aid

Total No. of Questions : 6]

[Total No. of Printed Pages : 2

[3799]-33

मराठी रूपांतर

वेळ : 3 तास]

[एकूण गुण : 80

सूचना :

- (1) सर्व प्रश्न सोडविणे अनिवार्य आहे.
- (2) दोन विभागांची उत्तरे वेगळ्या स्वतंत्र उत्तरपत्रिकेत लिहावीत.
- (3) उजवीकडील अंक प्रश्नांचे पूर्ण गुण दर्शवितात.

विभाग - १

प्र.1) खांद्याच्या सांध्याची रचना व हालचालींचे वर्णन करा. खेळाडूच्या दृष्टीने या सांध्याचे महत्त्व काय आहे ? [13]

किंवा

प्र.1) (अ) अस्थिचे (हाडांचे) वेगवेगळे प्रकार उदाहरणासह स्पष्ट करा. [07]

(ब) खेळाडूच्या दृष्टीने प्रतिक्षिप्त क्रियेचे महत्त्व लिहा. [06]

प्र.2) व्यायामाच्या वेळी रक्ताभिसरण आणि श्वसन संस्थांमध्ये होणारे बदल सविस्तरपणे विशद करा. [12]

प्र.3) टिपा लिहा : (कोणत्याही तीन) [15]

(अ) मेंदूची कार्ये

(ब) रक्तगट

(क) तांबडे आणि पांढरे स्नायूतंतू

(ड) कंठस्थ ग्रंथी

(इ) श्वसनाचे प्रकार

[3799]-33

3

P.T.O.

विभाग - २

प्र.4) क्रीडा वैद्यकशास्त्राची व्याख्या लिहा. क्रीडा वैद्यकशास्त्राच्या विविध शाखांचे सोदाहरण वर्णन करा. [13]

किंवा

प्र.4) आरोग्य शिक्षणाच्या व्याख्या लिहा. शालेय आरोग्य शिक्षणाची गरज आणि महत्त्व स्पष्ट करा. [13]

प्र.5) समतोल आहाराचे घटक सांगून खेळाडूच्या दृष्टीने महत्त्व लिहा. [12]

प्र.6) टिपा लिहा : (कोणत्याही तीन) [15]

(अ) अस्थिभंगाचे प्रकार

(ब) मऊ उतींना होणाऱ्या दुखापती

(क) शरीर धारणेतील दोष

(ड) प्रास्ताविक हालचालीचे प्रकार

(इ) प्रथमोपचार

Total No. of Questions : 6]

[Total No. of Printed Pages : 2

[3799]-34

B. Ed. (Phy. Edu.) Examination - 2010

PAPER - IV

**MANAGEMENT OF PHYSICAL EDUCATION AND
SCIENCE OF OFFICIATING AND COACHING IN SPORTS**

(2006 Pattern)

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 80

Instructions :

- (1) All questions are compulsory.*
 - (2) Answers to the **two sections** should be written in **separate answer-books**.*
 - (3) Black figures to the right indicate full marks.*
-
-

SECTION - I

Q.1) Define Management. Explain Principles of Management. [13]

OR

Q.1) What is Management ? Write qualities and responsibilities of Manager. [13]

Q.2) What is Record ? Explain benefits of Record in Physical Education. [12]

OR

Q.2) Define Officiating. Explain General Principles of Officiating. [12]

Q.3) Write short notes : (Any Three) [15]

- (a) Time Table
- (b) Objectives of Intra-mural
- (c) Duties of Official
- (d) Maintenance of Ground
- (e) Types of Sports Equipments

SECTION - II

Q.4) What is Coaching ? Explain General Principles of Coaching. [13]

OR

Q.4) Define Speed. Write its types. How will you improve your Athlete's Speed ? [13]

Q.5) Define Training. Explain Principles of Training with suitable examples. [12]

OR

Q.5) What is Bio-mechanics ? Write importance of Bio-mechanics in Sports. [12]

Q.6) Write short notes : (Any Three) [15]

- (a) Responsibilities of Coach
- (b) Importance of Training
- (c) Flexibility
- (d) Motion
- (e) Friction

Total No. of Questions : 6]

[Total No. of Printed Pages : 2

[3799]-34

मराठी रूपांतर

वेळ : 3 तास]

[एकूण गुण : 80

सूचना :

- (1) सर्व प्रश्न सोडविणे अनिवार्य आहे.
- (2) दोन विभागांची उत्तरे वेगळ्या स्वतंत्र उत्तरपत्रिकेत लिहावीत.
- (3) उजवीकडील अंक प्रश्नांचे पूर्ण गुण दर्शवितात.

विभाग - १

- प्र.1) व्यवस्थापनाची व्याख्या द्या. व्यवस्थापनाची तत्वे स्पष्ट करा. [13]
किंवा
- प्र.1) व्यवस्थापन म्हणजे काय ? व्यवस्थापकाचे गुण व जबाबदाऱ्या लिहा. [13]
- प्र.2) अभिलेख म्हणजे काय ? शारीरिक शिक्षणात अभिलेखाचे फायदे स्पष्ट करा. [12]
किंवा
- प्र.2) पंचकार्याची व्याख्या द्या. पंचकार्याची सर्वसामान्य तत्वे स्पष्ट करा. [12]
- प्र.3) थोडक्यात टिपा लिहा : (कोणत्याही तीन) [15]
(अ) वेळापत्रक
(ब) आंतरकुल स्पर्धेची उद्दिष्ट्ये
(क) पंचाची कर्तव्ये
(ड) क्रीडांगणाची देखभाल
(इ) क्रीडा साहित्याचे प्रकार

विभाग - २

प्र.4) मार्गदर्शन म्हणजे काय ? मार्गदर्शनाची सर्वसामान्य तत्त्वे स्पष्ट करा. [13]

किंवा

प्र.4) गतीची व्याख्या द्या. त्याचे प्रकार लिहा. तुमच्या खेळाडूची गती कशी विकसित कराल ? [13]

प्र.5) प्रशिक्षणाची व्याख्या द्या. प्रशिक्षणाची तत्त्वे योग्य उदाहरणासह स्पष्ट करा. [12]

किंवा

प्र.5) जीवयांत्रिकीशास्त्र म्हणजे काय ? जीवयांत्रिकीशास्त्राचे खेळातील महत्त्व लिहा. [12]

प्र.6) टिपा लिहा : (कोणत्याही तीन) [15]

(अ) मार्गदर्शकाच्या जबाबदाऱ्या

(ब) प्रशिक्षणाचे महत्त्व

(क) लवचिकता

(ड) हालचाल

(इ) घर्षण

Total No. of Questions : 6]

[Total No. of Printed Pages : 2

[3799]-35

B. Ed. (Phy. Edu.) Examination - 2010

PAPER - V

**MEASUREMENT, EVALUATION, STATISTICAL PROCEDURE AND
ICT IN PHYSICAL EDUCATION**

(2006 Pattern)

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 80

Instructions :

- (1) *All questions are compulsory.*
 - (2) *Answers to the **two sections** should be written in **separate answer-books**.*
 - (3) *Black figures to the right indicate full marks.*
-

SECTION - I

Q.1) Explain factors of Physical Fitness and Motor Fitness in brief and explain significance of Fitness. **[13]**

OR

Q.1) Define the term Strength and describe Kraus-Weber Strength Test with diagram. **[13]**

Q.2) Explain Concept of Test, Measurement and Evaluation and illustrate their importance in Physical Education. **[12]**

OR

Q.2) (A) Test Administration in the School **[06]**

(B) Construction of Skill Test **[06]**

Q.3) Write short notes : **(Any Three)** **[15]**

- (a) 'AAHPER' Youth Fitness Test
- (b) 12 Minute Run - Walk Test
- (c) Technical Criteria of Test Selection
- (d) Soccer Skill Test
- (e) N.P.F.P. Test

SECTION - II

- Q.4)** Define Communication. Explain types of Communications and Process of Communication with examples from Physical Education and Sports. [13]

OR

- Q.4)** Define 'Models of Teaching'. Write in detail the steps in Inquiry Training Model with examples from Physical Education and Sports. [13]

- Q.5)** (A) Write in detail the types of Memories in a Computer. [06]

- (B) Calculate Mean from the following distribution : [06]

CI	52-53	50-51	48-49	46-47	44-45	42-43	40-41
F	20	12	08	06	03	00	01

OR

- Q.5)** (A) Process of Copying, Deleting, Saving, Creating and Finding a File. [06]

- (B) Calculate Co-efficient Co-relation between Sit-ups and Push-ups : [06]

Student	A	B	C	D	E	F	G	H
Sit-ups	12	14	4	8	9	16	8	6
Push-ups	19	17	12	12	17	20	23	26

- Q.6)** Write short notes : (Any Three) [15]

- (a) Facilities in Power Point
- (b) Central Tendency Measures
- (c) Types of Softwares
- (d) Normal Probability Curve
- (e) File Management

Total No. of Questions : 6]

[Total No. of Printed Pages : 2

[3799]-35

मराठी रूपांतर

वेळ : 3 तास]

[एकूण गुण : 80

सूचना :

- (1) सर्व प्रश्न सोडविणे अनिवार्य आहे.
- (2) दोन विभागांची उत्तरे वेगळ्या स्वतंत्र उत्तरपत्रिकेत लिहावीत.
- (3) उजवीकडील अंक प्रश्नांचे पूर्ण गुण दर्शवितात.

विभाग - १

प्र.1) शारीरिक तंदुरुस्ती व कारक तंदुरुस्तीच्या घटकांची थोडक्यात माहिती लिहा व तंदुरुस्तीचे महत्त्व स्पष्ट करा. [13]

किंवा

प्र.1) शक्ती या घटकाचा अर्थ स्पष्ट करून क्राऊस-वेबर शक्ती परीक्षण आकृतीसह वर्णन करा. [13]

प्र.2) कसोटी, मापन व मूल्यमापन ह्या संकल्पना स्पष्ट करून त्याचे शारीरिक शिक्षणातील महत्त्व योग्य उदाहरणासह स्पष्ट करा. [12]

किंवा

प्र.2) (अ) शाळेमध्ये कसोट्यांचे नियोजन [06]

(ब) कौशल्य कसोटीची बांधणी [06]

प्र.3) थोडक्यात टिपा लिहा : (कोणत्याही तीन) [15]

(अ) 'अफार' युथ फिटनेस टेस्ट

(ब) १२ मिनिटे चालणे व पळणे कसोटी

(क) कसोटी निवडीचे तांत्रिक निकष

(ड) फूटबॉल कौशल्य कसोटी

(इ) एन.पी.एफ.पी. कसोटी

[3799]-35

3

P.T.O.

विभाग - २

- प्र.4) संप्रेषणाची व्याख्या लिहा. संप्रेषणाचे प्रकार व प्रक्रिया शारीरिक शिक्षण व क्रीडेतील उदाहरणांसह स्पष्ट करा. [13]

किंवा

- प्र.4) 'अध्यापनाची प्रतिमाने' व्याख्या द्या. शारीरिक शिक्षण व क्रीडेतील उदाहरणांसह पृच्छा प्रशिक्षण प्रतिमानातील पायऱ्या विस्तृत करा. [13]

- प्र.5) (अ) संगणकातील स्मृतिचे प्रकार सविस्तर लिहा. [06]

- (ब) खालील वितरणाचे मध्यमान काढा : [06]

वर्गांतर	५२-५३	५०-५१	४८-४९	४६-४७	४४-४५	४२-४३	४०-४१
वारंवारिता	२०	१२	०८	०६	०३	००	०१

किंवा

- प्र.5) (अ) संगणकात फाइल कॉपी, डिलीट, सेव्ह, तयार करण्याची आणि शोधण्याची प्रक्रिया. [06]

- (ब) सिट-अप्स व पुश-अप्सचा सहसंबंध सहगुणक शोधा : [06]

विद्यार्थी	A	B	C	D	E	F	G	H
सिट-अप्स	१२	१४	४	८	९	१६	८	६
पुश-अप्स	१९	१७	१२	१२	१७	२०	२३	२६

- प्र.6) थोडक्यात टिपा लिहा : (कोणत्याही तीन) [15]

- (अ) पॉवर पॉइंटमधील सुविधा
- (ब) केंद्रीय प्रवृत्तीची परिमाणे
- (क) सॉफ्टवेअरचे प्रकार
- (ड) प्रसामान्य संभव वक्र
- (इ) धारिका व्यवस्थापन

Total No. of Questions : 6]

[Total No. of Printed Pages : 12

[3799]-36

B. Ed. (Phy. Edu.) Examination - 2010

PAPER - VI

**TEACHING METHODOLOGY OF PHYSICAL EDUCATION
AND EDUCATION**

**(Physical Education, Marathi, English, Hindi, History, Geography,
Science, Mathematics, Information and Communication Technology)**

(2006 Pattern)

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 80

Instructions :

- (1) *All questions are compulsory.*
- (2) *Answers to the **two sections** should be written in **separate answer-books**.*
- (3) *Figures to the right indicate full marks.*

सूचना :

- (1) *सर्व प्रश्न अनिवार्य आहेत.*
- (2) *दोन्ही विभागांची उत्तरे स्वतंत्र उत्तरपत्रिकेत लिहावित.*
- (3) *उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.*

SECTION - I

TEACHING METHODS IN PHYSICAL EDUCATION

[Max. Marks : 40]

Q.1) List various Methods of Teaching Physical Education and explain in detail Command Method and Whole Part Whole Method. **[13]**

OR

Q.1) Write importance of Planning and explain with example a Lesson Plan. **[13]**

Q.2) What are the traits and qualities of a Good Physical Education Teacher ? [12]

OR

Q.2) Write importance of Content-cum-Methodology in Physical Education. [12]

Q.3) Write short notes : (Any Three) [15]

- (a) Year Planning
- (b) Equipment and Time Management in a Lesson
- (c) Factors to be considered while selecting teaching methods.
- (d) Maxims of Teaching
- (e) Project Method

मराठी रूपांतर

विभाग - १

शारीरिक शिक्षण अध्यापन पद्धती

[एकूण गुण : 40]

प्र.1) शारीरिक शिक्षण अध्यापनातील विविध पद्धतींची यादी करा. आज्ञा पद्धत आणि पूर्ण भाग पूर्ण पद्धत स्पष्ट करा. [13]

किंवा

प्र.1) नियोजनाचे महत्त्व स्पष्ट करून पाठ नियोजन उदाहरणासह स्पष्ट करा. [13]

प्र.2) उत्तम शारीरिक शिक्षण शिक्षकाची वैशिष्ट्ये आणि गुणवत्ता काय असाव्यात ? [12]

किंवा

प्र.2) शारीरिक शिक्षणातील आशययुक्त अध्यापन पद्धतीचे महत्त्व लिहा. [12]

प्र.3) टिपा लिहा : (कोणत्याही तीन) [15]

- (अ) वार्षिक नियोजन
- (ब) पाठातील साहित्य आणि वेळेचे नियोजन
- (क) अध्यापन पद्धती निवडताना लक्षात घ्यावयाचे घटक
- (ड) अध्यापन सूत्रे
- (इ) प्रकल्प पद्धती

विभाग - २
मराठी अध्यापन पद्धती

[एकूण गुण : 40]

प्र.4) मातृभाषा अध्ययन-अध्यापनाची उद्दिष्टे सविस्तर स्पष्ट करा. [13]

किंवा

प्र.4) शैक्षणिक साधन म्हणजे काय ? शैक्षणिक साधनाचे प्रकार सांगून अध्यापनात सर्वात प्रभावी साधन प्रकार कोणते ते पटवून द्या. [13]

प्र.5) आशययुक्त अध्यापन पद्धती म्हणजे काय ? त्याच्या प्रकाराची यादी देवून नाट्यीकरण व व्याख्या पद्धतीतील फरक सांगा. [12]

किंवा

प्र.5) नियोजन म्हणजे काय ? नियोजनाचे प्रकार सांगून वार्षिक पाठाचे टाचण तयार करा. [12]

प्र.6) टिपा लिहा : (कोणत्याही तीन) [15]

- (अ) मातृभाषेच्या शिक्षकाची गुणवैशिष्ट्ये
- (ब) भाषा अध्ययन - अध्यापनाची तत्त्वे
- (क) वाचनाचे फायदे
- (ड) आशययुक्त पद्धतीचे महत्त्व
- (इ) भाषा प्रयोगशाळा

SECTION - II

TEACHING METHODS IN ENGLISH

[Max. Marks : 40]

Q.4) Explain with examples, importance of English in India. [13]

OR

Q.4) Write various forms of Composition and write about ways of teaching Composition. [13]

[3799]-36

3

P.T.O.

Q.5) (A) Explain importance of Loud and Silent Reading. [06]

(B) Write merits and demerits of Translation Method. [06]

OR

Q.5) Explain concept and importance of Content-cum-Methodology in teaching English. [12]

Q.6) Short notes : **(Any Three)** [15]

- (a) Audio-visual Aids
- (b) Dramatization Approach
- (c) Objectives of Teaching English
- (d) Direct Method
- (e) English as International Language

विभाग - २
हिंदी अध्यापन पद्धति

[कुल गुण : 40]

प्र.4) हिन्दी भाषा का महत्त्व स्पष्ट करते हुए हिन्दी अध्यापन के उद्देश्यों पर प्रकाश डालिये । [13]

अथवा

प्र.4) प्रभाशील अध्यापन के लिये हिन्दी अध्यापक में कौन-कौन से गुण होने चाहिये ? स्पष्ट करें । [13]

प्र.5) दृश्य-श्राव्य साधनों से क्या अभिप्राय है ? इनकी आवश्यकता एवं महत्त्व स्पष्ट करें । [12]

अथवा

प्र.5) हिन्दी अध्यापन प्रणालियों को सविस्तार स्पष्ट कीजिये । [12]

प्र.6) टिप्पणियाँ लिखिये : (केवल तीन) [15]

- (अ) व्याकरण शिक्षा का महत्त्व
- (ब) कविता का अध्यापक
- (क) वाचन के प्रकार
- (ड) आशययुक्त अध्यापन पद्धति का महत्त्व
- (इ) लिखित रचना शिक्षा का महत्त्व

SECTION - II

TEACHING METHODS IN HISTORY

[Max. Marks : 40]

Q.4) What is History ? Explain in detail the Modern Concept and Scope of History. [13]

OR

Q.4) Write in detail the aims, objectives and values of teaching History. [13]

Q.5) Explain need and importance of Content-cum-Methodology in Teaching-Learning History. [12]

OR

Q.5) Write importance of Teaching Method. Explain Discussion Method and Source Method of teaching History. [12]

Q.6) Write short notes : (Any Three) [15]

- (a) Year Plan
- (b) Correlation of History and Language
- (c) Special Qualities for History Teacher
- (d) Need of Teaching Aids in Teaching History
- (e) Values of Teaching History

मराठी रूपांतर
विभाग - २
इतिहास अध्यापन पद्धती

[एकूण गुण : 40]

प्र.4) इतिहास म्हणजे काय ? इतिहासाची आधुनिक संकल्पना आणि व्याप्ती सविस्तर स्पष्ट करा. [13]

किंवा

प्र.4) इतिहास अध्यापनाचे ध्येय, उद्दिष्ट्ये आणि मूल्ये सविस्तर स्पष्ट करा. [13]

प्र.5) इतिहास अध्ययन-अध्यापनात आशययुक्त अध्यापन पद्धतीची गरज व महत्त्व स्पष्ट करा. [12]

किंवा

प्र.5) अध्यापन पद्धतीचे महत्त्व लिहा. चर्चा पद्धती आणि आधार पद्धती या इतिहास अध्यापनाच्या दोन पद्धती स्पष्ट करा. [12]

प्र.6) टिपा लिहा : (कोणत्याही तीन) [15]

- (अ) वार्षिक नियोजन
- (ब) इतिहास व भाषा यातील समवाय
- (क) इतिहास शिक्षकाची विशेष गुणवत्ता
- (ड) इतिहास अध्यापनात शैक्षणिक साधनांची गरज
- (इ) इतिहास अध्यापनाची मूल्ये

SECTION - II

TEACHING METHODS IN GEOGRAPHY

[Max. Marks : 40]

Q.4) Write different Concepts of Geography and explain Modern Concept of Geography. [13]

OR
6

[3799]-36

Contd.

Q.4) List Teaching Methods in Geography and explain in detail the merits and demerits of any two teaching methods. [13]

Q.5) (A) Write Concept of Local Geography. [06]

(B) State place of Geography in School Curriculum [06]

OR

Q.5) Write importance of Teaching Aid in Geography and explain use of 'Maps' and 'Models' in teaching Geography. [12]

Q.6) Short notes : (Any Three) [15]

- (a) Co-relation of Geography with Art
- (b) Characteristics of Geography Teacher
- (c) Planning for Teaching Geography
- (d) Geography Room
- (e) Grammar in Geography

मराठी रूपांतर

विभाग - २

भूगोल अध्यापन पद्धती

[एकूण गुण : 40]

प्र.4) भूगोलाच्या विविध संकल्पना लिहून आधुनिक संकल्पना स्पष्ट करा. [13]

किंवा

प्र.4) भूगोल अध्यापनातील विविध अध्यापन पद्धतींची यादी करून कोणत्याही दोन पद्धती त्यांच्या गुण व मर्यादासह स्पष्ट करा. [13]

प्र.5) (अ) 'स्थानिक भूगोल' संकल्पना लिहा. [06]

(ब) भूगोलाचे शालेय अभ्यासक्रमातील स्थान [06]

किंवा

[3799]-36

7

P.T.O.

प्र.5) भूगोलात शैक्षणिक साधनांचे महत्त्व लिहून 'नकाशा' व 'प्रतिकृती' या साधनांचा उपयोग स्पष्ट करा. [12]

प्र.6) टिपा लिहा : (कोणत्याही तीन) [15]

(अ) भूगोलाचा कला या विषयाशी समवाय

(ब) भूगोल शिक्षकाची गुणवैशिष्ट्ये

(क) भूगोल अध्यापनातील नियोजन

(ड) भूगोलाची खोली

(इ) भूगोलाचे व्याकरण

SECTION - II

TEACHING METHODS IN SCIENCE

[Max. Marks : 40]

Q.4) Which are the different Methods of Teaching Science ? What are merits and demerits of Lecture Method and Demonstration Method in teaching of Science ? [12]

OR

Q.4) Explain aim and objectives of Science Teaching. [12]

Q.5) Define Year Plan and Unit Plan. Explain importance and need of Year Plan and Unit Plan. [13]

OR

Q.5) What is Correlation ? Explain Correlation between Science and Physical Education, Science and Geography. [13]

Q.6) Write short notes : (Any Three)

[15]

- (a) Lesson Plan
- (b) Importance of Visits and Trips
- (c) Text-book Characteristics
- (d) Science Teacher
- (e) Heuristic Method

मराठी रूपांतर

विभाग - २

शास्त्र अध्यापन पद्धती

[एकूण गुण : 40]

प्र.4) शास्त्र अध्यापनाच्या विविध पद्धती कोणत्या ? शास्त्र अध्यापनात कथन पद्धत आणि दिग्दर्शन पद्धतीचे फायदे व तोटे लिहा.

[12]

किंवा

प्र.4) शास्त्र अध्यापनाची ध्येय व उद्दिष्टे स्पष्ट करा.

[12]

प्र.5) घटक नियोजन आणि वार्षिक नियोजन व्याख्या लिहा. घटक नियोजन व वार्षिक नियोजनाचे महत्त्व व गरज स्पष्ट करा.

[13]

किंवा

प्र.5) समवाय म्हणजे काय ? शास्त्र व शारीरिक शिक्षण आणि शास्त्र व भूगोल यातील समवाय स्पष्ट करा.

[13]

प्र.6) थोडक्यात टिपा लिहा : (कोणत्याही तीन)

[15]

- (अ) पाठनियोजन
- (ब) भेटी व सहलीचे महत्त्व
- (क) पाठ्यपुस्तक वैशिष्ट्ये
- (ड) शास्त्र शिक्षक
- (इ) स्वयंशोधन पद्धती

SECTION - II
TEACHING METHODS IN MATHEMATICS

[Max. Marks : 40]

Q.4) Discuss nature and scope of Mathematics in School Curriculum. [13]

OR

Q.4) (A) Objectives of teaching Mathematics at Secondary Level. [07]

(B) Merits of Synthetic Method of teaching Mathematics. [06]

Q.5) Importance and need of Content-cum-Methodology in teaching and learning of Mathematics Method. [12]

OR

Q.5) (A) Give structure of Mathematics. [06]

(B) List Teaching Aids in Mathematics. [06]

Q.6) Write short notes : (Any Three) [15]

(a) Concept of Point and Circle

(b) Lesson Plan

(c) Homework and Drillwork

(d) Mathematics Club

मराठी रूपांतर

विभाग - २

गणित अध्यापन पद्धती

[एकूण गुण : 40]

प्र.4) शालेय अभ्यासक्रमात गणित विषयाची व्याप्ती व स्वरूप - चर्चा करा. [13]

किंवा

प्र.4) (अ) माध्यमिक स्तरावर गणित अध्यापनाची उद्दिष्टे स्पष्ट करा. [07]

(ब) गणित अध्यापनातील संयोजन पद्धतीचे गुण लिहा. [06]

प्र.5) गणित अध्ययन-अध्यापनासाठी आशययुक्त अध्यापनाची गरज व महत्त्व स्पष्ट करा. [12]

किंवा

प्र.5) (अ) गणित विषयाची संरचना तयार करा. [06]

(ब) गणितातील शैक्षणिक साधनाची यादी तयार करा. [06]

प्र.6) टिपा लिहा : (कोणत्याही तीन) [15]

(अ) बिन्दू व वर्तुळ - संकल्पना

(ब) पाठ नियोजन

(क) गृहपाठ व सरावपाठ

(ड) गणिताचे संघ

SECTION - II
TEACHING METHODS IN
INFORMATION AND COMMUNICATION TECHNOLOGY

[Max. Marks : 40]

Q.4) Differentiate between Inductive and Deductive Method of teaching ICT. [13]

OR

Q.4) Write importance of CCM in ICT and explain how values can be inculcated through ICT. [13]

Q.5) Write aims and objectives of ICT in School Curriculum. [12]

OR

Q.5) What is ICT ? Explain role of ICT in daily life. [12]

Q.6) Short notes : (Any Three)

[15]

- (a) On-line and Off-line Learning
- (b) Year Plan and Lesson Plan
- (c) Characteristics of ICT Teacher
- (d) Importance of Teaching Aids in ICT
- (e) ICT Text-book

मराठी रूपांतर

विभाग - २

माहिती आणि संप्रेषण तंत्रज्ञान अध्यापन पद्धती

[एकूण गुण : 40]

प्र.4) उद्गामी व अवगामी पद्धतीमधील फरक स्पष्ट करा.

[13]

किंवा

प्र.4) माहिती संप्रेषण तंत्रज्ञानातील आशययुक्त अध्यापन पद्धतीचे महत्त्व लिहून माहिती तंत्रज्ञानाद्वारे मूल्य जोपासना कशी करता येईल हे स्पष्ट करा.

[13]

प्र.5) शालेय अभ्यासक्रमातील माहिती संप्रेषण तंत्रज्ञानाची ध्येय व उद्दिष्टे लिहा.

[12]

किंवा

प्र.5) माहिती संप्रेषण तंत्रज्ञान म्हणजे काय ? दैनंदिन जीवनातील माहिती तंत्रज्ञानाची भूमिका स्पष्ट करा.

[12]

प्र.6) टिपा लिहा : (कोणतेही तीन)

[15]

- (अ) ऑन-लाइन व ऑफ-लाइन अध्ययन
- (ब) वार्षिक नियोजन व पाठ नियोजन
- (क) माहिती तंत्रज्ञान शिक्षकाच्या गुणवत्ता
- (ड) माहिती तंत्रज्ञान अध्यापनात शैक्षणिक साधनांचे महत्त्व
- (इ) माहिती संप्रेषण तंत्रज्ञानाचे पाठ्यपुस्तक

Total No. of Questions : 6]

[Total No. of Printed Pages : 3

[3799]-5

B. Ed. (Phy. Edu.) Examination - 2010

PAPER - V

**INFORMATION AND COMMUNICATION TECHNOLOGY AND
MEASUREMENT, EVALUATION AND STATISTICAL PROCEDURE IN
PHYSICAL EDUCATION**

(2003 Pattern)

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 80

Instructions :

- (1) All questions are compulsory.*
- (2) Answers to the **two sections** should be written in **separate answer-books**.*
- (3) Black figures to the right indicate full marks.*

SECTION - I

Q.1) Define Communication. Explain types of Communications and Process of Communication with examples from Physical Education and Sports. **[13]**

OR

Q.1) (A) Explain Inquiry Training Model with example. **[07]**

(B) Explain Concept Attainment Model. **[06]**

Q.2) (A) What is Computer ? Explain Fundamentals of Computer. **[06]**

(B) What is Power Point ? Write its Utility in Classroom Teaching. **[06]**

OR

Q.2) (A) Write in detail the types of Memories in a Computer. [06]

(B) Explain Concept of Internet. Write its advantages to Physical Education Teacher. [06]

Q.3) Write short notes : (Any Three) [15]

(a) Website

(b) File Management

(c) C.P.U.

(d) E-mail

(e) Floppy Drive and CD ROM Drive

SECTION - II

Q.4) Explain meaning of Test, Measurement and Evaluation in Physical Education. [13]

OR

Q.4) (A) Explain Crawns - Weber Test with diagram. [07]

(B) Explain Harvard Step Test. [06]

Q.5) (A) Differentiate between Physical Fitness and Motor Fitness. [06]

(B) Describe Administration of Physical Education Test. [06]

OR

Q.5) (A) Calculate P_{60} for the distribution given below : [06]

CI	35-39	30-34	25-29	20-24	15-19	10-14	5-9
f	3	9	12	10	6	6	4

(B) Calculate Mean from the following distribution : [06]

CI	90-99	80-89	70-79	60-69	50-59	40-49
f	1	5	12	15	10	7

Q.6) Write short notes : (**Any Three**)

[15]

- (a) AAHPER Youth Fitness Test
 - (b) Soccer Skill Test
 - (c) Basketball Field Goal Test
 - (d) Reliability of Test
 - (e) Normal Probability Curve
-

Total No. of Questions : 6]

[Total No. of Printed Pages : 2

[3799]-5

मराठी रूपांतर

वेळ : 3 तास]

[एकूण गुण : 80

विभाग - १

प्र.1) संप्रेषणाची व्याख्या लिहा. संप्रेषणाचे प्रकार व प्रक्रिया शारीरिक शिक्षण व क्रीडेतील उदाहरणासह स्पष्ट करा. [13]

किंवा

प्र.1) (अ) पृच्छा प्रशिक्षण प्रतिमान सोदाहरण स्पष्ट करा. [07]

(ब) संबोध साध्यता प्रतिमान स्पष्ट करा. [06]

प्र.2) (अ) संगणक म्हणजे काय ? संगणकाच्या मूलभूत बाबी स्पष्ट करा. [06]

(ब) पावर पॉइंट म्हणजे काय ? वर्ग अध्यापनात त्याची उपयोगिता लिहा. [06]

किंवा

प्र.2) (अ) संगणकातील स्मृतीचे प्रकार सविस्तर लिहा. [06]

(ब) इंटरनेटची संकल्पना स्पष्ट करा. शारीरिक शिक्षण शिक्षकासाठी त्याचे फायदे लिहा. [06]

प्र.3) टिपा लिहा : (कोणत्याही तीन) [15]

(अ) वेबसाइट

(ब) धारिका व्यवस्थापन

(क) सी.पी.यू.

(ड) इ-मेल

(इ) फ्लॉपी ड्राइव्ह आणि सी.डी. रोम ड्राइव्ह

विभाग - २

प्र.4) शारीरिक शिक्षणातील कसोटी, मापन आणि मूल्यमापनाचा अर्थ आणि महत्त्व स्पष्ट करा. [13]

किंवा

प्र.4) (अ) आकृती काढून 'क्राऊन - वेबर' कसोटी स्पष्ट करा. [07]

(ब) 'हार्वर्ड स्टेप' कसोटी स्पष्ट करा. [06]

प्र.5) (अ) शारीरिक क्षमता व कारक क्षमता या संज्ञातील भेद स्पष्ट करा. [06]

(ब) शारीरिक शिक्षणातील कसोट्यांचे व्यवस्थापन [06]

किंवा

प्र.5) (अ) पुढे दिलेल्या वितरणाचे P_{60} मोजा : [06]

CI	३५-३९	३०-३४	२५-२९	२०-२४	१५-१९	१०-१४	५-९
f	३	९	१२	१०	६	६	४

(ब) पुढे दिलेल्या वितरणाचे मध्यमान काढा : [06]

CI	९०-९९	८०-८९	७०-७९	६०-६९	५०-५९	४०-४९
f	१	५	१२	१५	१०	७

प्र.6) टिपा लिहा : (कोणत्याही तीन) [15]

(अ) 'अफार' युवा तंदुरुस्ती कसोटी

(ब) फूटबॉल कौशल्य कसोटी

(क) बास्केटबॉल फिल्ड गोल टेस्ट

(ड) कसोटीची विश्वसनीयता

(इ) प्रसामान्य संभव वक्र